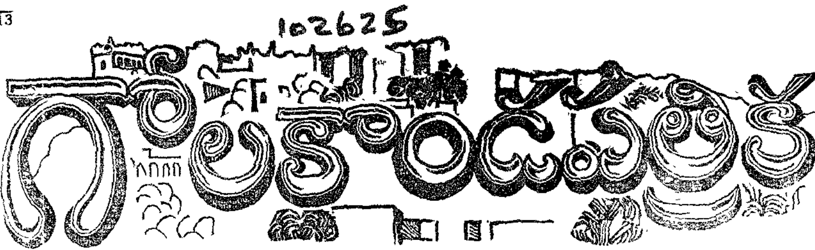
Regd No. N. 46 M. 3813

102625

వెల ఒక అణా



ప్రతి సోమ గురు వారములందు వెలువడు జాతీయ పత్రిక

సంపుటము ౧౬ ★ హైదరాబాదు, దక్కన్. శా. శ. ౧౮౬౩ వృషసం॥ మార్గశిర శు॥ ౫ (౨౩-౨-౧౩౫౧ ఫ.) గురువారము సంచిక ౫౬

లిబియాలో బ్రిటిషు విజయములు

జర్మనుల టాంకులలో సగము నష్టము

ఇప్పుడు లిబియాలో బ్రిటిషువారు క్రొత్తగా ప్రారంభించిన దండయాత్రయందు యుద్ధచర్యలు తోబ్రుకునుండి దక్షిణముగను సైరనయికగను ౫౦ మైళ్ళపొడవున సాగుచున్నవి. ౫౦ మైళ్ళ పొడవు ౪౦ చదరపు మైళ్ళవిస్తీర్ణమున అమెరికా నుండి బ్రిటిషువారికి వచ్చిన టాంకులు జర్మను టాంకులను తుక్కు తుక్కు చేయుచున్నవనియు బ్రిటిషువారు ప్రకటించుచున్నారు. జర్మనులు ...

రష్యా జర్మనీల యుద్ధము

...

ప్రజాసంరక్షణ శాసనాభియోగము.

రావిలక్ష్మారెడ్డిగారికి ...రూపాయల జుర్మానా.

హైదరాబాదు, ...

...

కమ్యూనిస్టు ఖైదీ పలాయనము

మద్రాసు కమ్యూనిస్టు కుట్రకేసులో శిక్షింపబడిన నిందితుల మద్రాసునుండి బళ్ళారికి తీసుకుపోవుచుండగా ... రాఘవ ... ఖైదీ కదపు గుత్తిస్టేషనుల మధ్య తప్పించుకొని పారిపోయెనట.

౨౨ వ ఆంధ్రమహాసభ

౭ వ పేజీ తరువాయి

...

ఆంధ్ర మహిళాసభ కార్యనిర్వాహకసభ

...

స్వభావము మరచిపోవుచున్న దక్షిణాంధ్రులు

(సాధు వరదరాజం పంతులుగారు)

చోళపాండ్య సింహాసనములపై తెలుగువల యునని నాయకరాజులు దక్షిణదేశమునకుగుమి కిరి, తమప్రతిభావిశేషములనుజూపి అతికౌశల ముతో రాజకార్యములను నిర్వహింపవలయునని నియోగిమంత్రులుజూరిపడిరి.అసమానపాండిత్యవి శేషమునుజూపి అరవలకు ఆంధ్రసారస్వతమునుకు చిచూపవలయునని పండితోత్తములు పరుగిడిరి. తేనిమలొలుకు తెలుగుపాటలపాడి వినులసం గీతములపతాకములను నిలపెట్టవలయునని గా యకోత్తములుఅరుదెంచిరి. సేతుపరియంతము ద క్షిణదేశమంతయు అభ్రంకషగోపుర సుందరాయల చేనలంకరించి ఆంధ్రకళాకౌశలమును చిరస్థాయి గాజేయవలయునని శిల్పులునుజేవచ్చిరి. నాయ కరాజులపోషణక్రింద సుఖముగాకాలముకడపవ చ్చునని వేలకొలదిజనులుదక్షిణమునకు తరలివచ్చి రి, తుదకుఆంధ్రసరస్వతీదేవియు. వీణాపుస్తక పాణియైవలసవచ్చినట్లున్నది. అందరుఆనంద ములో నూతనఉత్సాహముతో ప్రయాణమైవ చ్చిరి-

దివ్యప్రబంధములురచించిన పండితోత్తముల సంతతి నేడుఅక్షరములనుగూడమరచినది! నన్న య్యపోతనాది మహాకవుల పురాణేతిహాసములను జదివి ఆనందించుచున్నవారు, నేడువారిపవిత్రనా మములనైననెరుగకున్నారు అతికోమలమగు వీరి మాతృభాష నేడుతమిళశబ్దములతో మిళితమై అసహ్యకరముగా కన్పట్టుచున్నది, చల్లగాలిపుల వినుచేసి భక్తిచేతన్మయత్వము నొందించిన త్యా గరాజాదుల తెలుగుతేటసంగీతములు నేడుఅర్థ ము తెలియకుండ దుష్టోచ్చారణలతో పాడబడు చున్నవి. జయలక్ష్మినిబంధించిన నాయకరాజుల దుర్గములు నేడు శిథిలములై తెలివితప్పిపడియు న్నవి.

దక్షిణజిల్లాలలో ఆంధ్రులజనసంఖ్య సామా న్యమైనదికాదు. చెంగల్పట్టులో 3½ లక్షలును, ఉత్తరార్కాటులో 3½లక్షలును,దక్షిణార్కా టలో 2లక్షలును, సేలములో నాలుగున్నర ల క్షలును, కోయంబత్తూరులో 3నర లక్షలును, తంజావూరులో 30వేలును తిరుచ్చినాపల్లిలో 2నర లక్షలును, మధురలో 3లక్షలును, రామ నాథపురంలో 2లక్షలును, తిన్నవెల్లిలో 2 ల క్షలును, పుదుకోట్టలో 70 వేలును, నీలగిరి లో 70వేలును, మొత్తము మున్నదిలక్షలకుపైబ డిన గొప్పఆంధ్రసంఘము స్థిరపడియున్నది- మ ధురలోజూచితిమేని సాధారణముగా అద్వితీయ మిరులుగూడ తెలుగుభాషను అర్థముచేసుకొనగల రనిన దక్షిణాంధ్రదేశమున తెలుగుభాష ఎంత లోతుగానాటుకొనిపోయియున్నదో తెలిసికొన వచ్చును. ఇదిమాత్రమేగాదు అరవజిల్లాల గెజె టియర్లు మాన్యువల్సు ప్రతిదానిలోను తెలు గుభాషనుగురించియు, కొనియాడినారు.

తెలుగుభాషతమిళదేశమున మిక్కిలి వ్యాపక మైనభాషగాయున్నదనియు దక్షిణమున 100-కి 30మంది అరవవారు తెలుగుమాట్లాడగల గ్రామ ములున్నవనియు రాష్ట్రభాషకు 2-వ స్థానము లోను భిన్నజాతులవారిభాషకు అగ్రస్థానమును, అలంకరించుచున్నదనియు తెలిపియుండ గొప్ప అభిప్రాయమును గాంచితిమేని మనప్రభుత్వము వారుకూడ ఎంతియభిప్రాయముతో ఈభాషా వ్యాపకమును గమనించియున్నారని తెలిసికొన వచ్చును. ఇదేగాక, తెలుగుభాష అరవదేశమున నెంత లోతుగాపాదుకొని పోయియున్నదను విషయమును బట్టిజూచునపుడు నేటికినమున ఈద క్షిణమున ఆంధ్రులసంఘముఎంతో గౌరవము కలి గియున్నదని చెప్పకతప్పదు

ఇంతటిగొప్పసంఘములో ఏయేజాతి వారు న్నారుఅనుట గమనించవలసినవిషయమై యున్న ది. ఇచ్చటి తెలుగుజాతివారిలో బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యశూద్ర మాదిగవారువరకు సకల వర్ణాశ్రమ ధర్మములను, చేపట్టినవారుమాత్రమేగాక చేతిప నులుతెలిసిన కమసాలిమంగలి మొదలగువారును మంగలిచాకలిమొదలగుకులమువారును అనేక వేల సంఘలలో ఈదక్షిణమున స్థిరపడియున్నారు

పూర్వము వీరి పూర్వీకులు ఆచరించుచుండున ట్టి ఆచారవ్యవహారములనే వీరు ఆచరించుచున్నా రు పండుగలు పర్వములన్నియు ఆంధ్రసాంప్ర దాయములను అనుసరించినవే. వైష్ణవసిద్ధాంతము గలవారుతప్ప తక్కినవారందరును శ్రీశృంగేరి మఠాధిపతులగు శ్రీశ్రీశ్రీ జగద్గురు శ్రీశంక రాచార్యులవారికి లోపడినవారై తమఆచారవ్య వహారములను జరపించుకొనుచున్నారు- వైష్ణవులు శ్రీ రామానుజాచార్యులవారి వైష్ణవసిద్ధాంతము గలవారినియు వ్యత్యాసభావములు ఏవియు గాను రావు-ఇచ్చట తెలుగువారు తమ తెలుగుసంవత్స రాది, భోగిపండుగ, నాగులచవితి, గౌరీదపంచ మి, వివాహసందర్భమున నాగవల్లిమహూర్తము ను, అవాడు నల్లపూసలధారణము మొదలగు ప్ర త్యేకమైన అనేకఆంధ్ర సంప్రదాయములను కలిగి యున్నారు.

మరియు ఇచ్చటి తెలుగువారికర్మానుష్ఠానము లన్నియు ఆంధ్రపౌరోహిత్యము క్రిందనే జరుగుచు న్నవి-మరియు ఒకవైదికగోష్ఠికిచెందిన ములకినా టివారును మరియొక్కవైదికగోష్ఠికిచెందిన వెల నాటివారును ఒండొరులతో సంబంధబాంధవ్య ములనుకలుపుకొనుటలేదు? ఇపుడిపుడు కొందరు దక్షిణాంధ్రవైదికులుచ్చియు, కొందరు తెలుగు రాజ్యములకువెళ్ళియు సంబంధ బాంధవ్యములను కుదుర్చుకొనుచున్నారు, ఇదియెంతో శుభకరమై నవిషయము-కాని అమార్గమునందు అంతవిరివిగా జరుగుటకు తగినప్రోత్సాహము ఉన్నంతమేరకు ఇం కనుకలుగలేదు-ఈవిషయమునందు ఉత్తరాంధ్రసో దరులు కొంతవరకు ముందంజవేయవలెను, ఇచ్చ టివారి మిక్కిలికుతూహలముతో తమపూర్వపు బాంధవ్యములను కలుపుకొనుటకు సిద్ధమైయుండ క తప్పదు.

ఇచ్చటి తెలుగువారందరును, విశేషముగాధన వంతులుగాకపోయినను చాల ఉదారులై విశాల దృష్టిగలవారని చెప్పవచ్చును,

ఇచ్చటి జమీందారులందరును మన కమ్మనా యుళ్ళవంశస్థులే. ఎట్టియాపురం కురవికుళం, ఇళయరసనేందల్, శెవ్వల్పట్టి,వడకరై దొడ్డప్ప నాయకనూర్, ఆవారం, ఎట్టిచేరి నాయకనూ రు, పెరయూర్, కొప్పత్తూరు, సాంతియూర్, తిరియూరు, మొదలగు జమీనులన్నియు, తెలు గు జమీందార్లవే.

దక్షిణాంధ్రులపరితాపకరమైనస్థితులకన్నిటికి ఇచ్చటిఆంధ్రులమాతృభాష క్షీణించుటయే కారణ ము-భాష, ఒకజాతియొక్క నాగరికతనుకొలుచు యంత్రమని చెప్పవచ్చును. మరియుఅది జాతియొ క్క జీవితమును ప్రతిబింబింపచేయుఅద్దమని చెప్ప వచ్చును-ఇట్టిసిద్ధాంతమును మనము అంగీకరించితి మేని, ఇచ్చటితెలుగువారిమాతృభాష క్షీణించిన తోడనే, వీరిపూర్వపుగౌరవము న్నియు క్షీణిం చి, వీరిజీవితసౌందర్యము అన్నియు గూడ కుంటు పడినదని చెప్పకతప్పదు. ఎంతటి చదువుకొన్నవా రైననుగూడ, మాతృభాషా విజ్ఞానము లేనివారై, ఆంధ్రప్రపంచమెరుగక పక్షులంబోలి ఆహారము కొరకుతిరుగుచును ఆ ఆహారము భుజించిపిమ్మట నిద్రించుటయు, పరిపాటియై యున్నది.

ఇదిచాల విపరీతమైన స్థితిని ప్రకటించుచున్న ది! అవిపరీతమును అరికట్టకపోయినయెడల, మన ఆంధ్రప్రపంచమునకే ముప్పుకలుగకతప్పదు- ము మ్మాటికినిదప్పదు. మూడుకోట్ల జనముగల ఒకే ఆంధ్రసంఘములో ఒకటిన్నరకోటి జనులు పరరా ష్ట్రములలోచిక్కుకొని క్రిందపడి పోయియు న్నారు.

కాబట్టి సర్వరాష్ట్రాంధ్రులుచేయవలసినది ప్ర చారము- ప్రచారము-కుదుర్చుకొనవలెను డబ్బు లేనిది ఎట్టికార్యమునుచేయుటకు వీలుపడజాలదు. మనమందరికి మాతృసంస్థగానుండు ఆంధ్రమహాస భ ఈపనిపూనుకొనవలయును, ప్రతిసంవత్సరము మీటింగులుజరిపించిన మాత్రమున ప్రయోజనపడ జాలదు.

[ఆంధ్రపత్రిక]

నాగార్జునుడు

ఆంధ్రావనిలో బౌద్ధమత ప్రభావముగూర్చి ముచ్చటించునపుడు బౌద్ధభిక్షు శిఖామణియు తత్త్వజ్ఞపుంగవుడును మహాయానసిద్ధాంత సంస్థాప కుడునునగు నాగార్జున బోధిసత్త్వుని మరువ జాలము

అతడు సిద్ధపురుషుడైయుండుటచే సంతతాన మగుశక్తి నాతనికుండెననియు ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞాన పారీణుడైయుండి జ్యోతిషశాస్త్రములలో నేగాక ఓషధులుమూలికలుగూర్చ యతివిశిష్టజ్ఞానము గలి యుండెననియు ఆయుర్వేదములో ధన్వంతరి యంతవాడైయుండుటయేగాక "సుశ్రుత"మును పరిశోధించి "కక్షపుటతంత్ర" "ఆరోగ్యమం జరి"యను సద్గ్రంథములను రచియించెననియు తెలియవచ్చుచున్నది నేత్రచికిత్సలో నాడుమహాపుర షునిమందు చీనాదేశములలో నతివిస్తారముగ నుప యోగింపబడుచుండెను- అనేకజాడ్యములకొరకని ఔషధయోగములు గ్రంథములలో వ్రాయబడి దేశమునందంతటను స్థాపించబడెననియు విష చికిత్సలో నాతిఅద్వితీయుడనికూడ తెలియవచ్చు చున్నది-నాగార్జునబోధిసత్త్వుడు "రసరత్నాకరు త్నాకరము"అను వైద్యగ్రంథమురసమును బ్రజము లుమున్నగువాని శుద్ధివిషయముగ వ్రాసెను- ఈమహా పురుషుడు క్షరణముచేయుటయు భస్మముగం డ యాయుచేయుటయు కనుగొని లోహములగూర్చి యుపారమైనజ్ఞానమును సంపాదించి, భారతీయ రసాయనశాస్త్రమునకు మూలాధారముకల్పించె నని పండితులూహించుచున్నారు భారతీయరసా యనశాస్త్రపితామహుడైన నాగార్జునుడు, స్వతం త్రస్వతంత్రుడైయుండి ప్రకృతిశాస్త్రమునకును, ఆయుర్వేదమునకునుబ్రహ్మయై సర్వవిజ్ఞానమునకు నదిస్వరూపుడైయుండి, అనేక తత్త్వగ్రంథములను రచియించెను ఈమహాపురుషునిగ్రంథము లనేక ములు నశియించినవి ఇప్పటికి మిగిలియున్నవి చీనాపండితులుతమభాషలోనికి తర్జుమాచేయుట వలననె నిలిచియున్నవి చీనావారుచేసిన మహ త్తరకార్యమునుమనము తగినటుల ప్రశంసింప లేము.

, ఈమహాపురుషుడుఇపుడు నాగార్జునకొండయను ప్రదేశములోనే జీవించియుండెను, అతనికాల మునుగూర్చి పండితులలో నభిప్రాయభేదమున్న ది నాగార్జునుడు క్రీ॥శ రెండవశతాబ్దములోనుండి నటులచెప్పుటకు కారణములు గాన్పించుచున్నవి. ఈతడు "కనిష్క" చక్రవర్తికి సమకాలీనుడు. నాగార్జునునిశిష్యుడైన ఆర్యదేవుడు, క్రీ॥శ మూడవ శతాబ్దములో సింహళద్వీపపరిపాలకుడైన "వొ హారతిస్స" "అభయ" అనువారలకు సమకాలీను డని "మహావంశము"లో చెప్పబడినది ఈమహాత్ము నికాలములో ఆంధ్రదేశములో, శిల్పము, తర్క దిశాస్త్రములు, తత్త్వసిద్ధాంతములు ఆయుర్వేదశా మ రసాయనశాస్త్రము ఒక్కమాటలో ప్రబోధ పర్యంతము సంగ్రహము చెందినది ఆయుగము ఆంధ్ర ప్రబోధచరిత్రలో సువర్ణయుగమని చెప్పక తప్పదు నాగార్జునునితరువాత వానిశిష్యకోటిలో విఖ్యాతిచెందినవారలు "ఆర్యదేవ "భావవివేక" "దిఙ్నాగ" "ధర్మపాల"అనుభిక్షువులు,

(ఆంధ్రపత్రిక)

ఓరుగల్లు ఆర్యసమాజ వార్షికోత్సవము

(ఓ. వి.)

ఈవార్షికోత్సవము ౧౭-౧౮-౧౯ నవంబరు ౧౯౫౧సం॥ జరుపుటకు నిశ్చయింపబడియు ప్రజలయౌత్సుక్యమునుబట్టి ౧౬-౧౯ నవంబరు, శుక్రవారముసాయంకాలము నుండియే ప్రారంభింపబడెను. అప్పటికే మండపనిర్మాణము, హవనకుండనిర్మితియు జరిగెను. మండపమునకు 'ఆర్యవాటిక' యను నామకరణముగావింపబడెను.

శుక్రవారము సాయంకాలసంధ్యాహవనముల తో కార్యక్రమముప్రక్రమింపబడెను. సత్సంగముజరిగెను. ఆసత్సంగమున బలువురుపాల్గొనిరి. ఆర్యసమాజస్వరూపమునిట్టిదని పం. జయదేవుల చేతను, శ్రీ-కా॥ నారాయణరావుగారిచేతను వివరీకరింపబడెను.

శనివారముసాయంకాల సంధ్యాహవనానంతరము మేజిక్ లేంటర్న్ ద్వారా ఘటకేశ్వర గురుకులాధిష్ఠాతలగు శ్రీబన్సీలాల్ వ్యాస్ గారు ఆర్యసమాజముప్రట్టుటకు హేతువుదెలిపిరి. శ్రీ ఋషి దయానంద సరస్వతి జీవితచరిత్రము, ఇతరమహాపురుషుల పుణ్యచరిత్రములను చెప్పి శ్రోతలకు ఆనందపరవశులగావించిరి. శ్రోతలసంఖ్య ఇంచుమించు రెండువేలు ఉండెను.

ఆదివారముఉదయము యథావిధి సంధ్యాహవనములు నిర్వర్తింపబడిన పిమ్మట నాగంటలకు పం. చంద్రపాల్ గారిచే పతాకోత్సవముజరుపబడెను. పిదుపరి పం. బన్సీలాల్ వ్యాస్ గారు పం. మంత్రి రాగడవెంకటేశ్వరరావుగారును భజనోపదేశములుగావించిరి. సాయంకాలము శ్రీ పండిత దత్తాత్రేయప్రసాద్ పం. నరేంద్ర, పం. విద్యాలంకార్ జయదేవ, పం. బలదేవ భద్రదేవ, రుద్రదేవ, కేశవార్య శ్రీమతిఅండాళమ్మ మున్నగు నుపాధ్యాయులును, వివిధమతవిద్వాంసులును పం. మహానందితా శ్రీ- శ్రీవానమామలై వరదాచార్యులు, రెవరెండ్ శ్యామ్ పాదిరిగారును వేదికనలంకరించిరి. తమతమ మతములాధారములుగా త్యాగము, మానవసేవ, మానవసౌభ్రాతృత్వము గూర్చిమాటలాడిరి. వేదము నాధారముగా పం. జయదేవులు (విద్యాలంకార) శాంతిసందేశమొసగిరి. సభయందుపాల్గొనినవారిసంఖ్య పదివేలకంటె ఎక్కువగాఉండెను. మండపము, మండపమువాకిలియేకాక రోడ్డుకూడనిండిపోయెను. ఇసుకవేసినరాలకుండునట్లు, వ్రేళ్లపందువ వ్రేళ్లిరికించినట్లును జనము సేసుకము కిటకిటలాడిపోయెను. ఇట్లు యుసభఎల్లముత్తులునట్లు నిశ్శబ్దముగా ప్రశాంతముగా చీమచిటుక్కుమన్నను వినబడునట్లుండెను. లౌడుస్పీకరుమూలమున ప్రతివ్యక్తికిని శ్రవణసౌలభ్యము కలిగియుండెను.

సోమవారము శ్రీ- పం. దక్షిణకేసరి వినాయకరావు (విద్యాలంకార్) గారువిజయంచేసిరి. వారికిస్వాగతమిచ్చుటకు సమాజకార్యకర్తలు అధికారులు పెక్కుండ్రుపురజనులు, శతాధిసంఖ్యాకస్వయంసేవాదళము, ఓరుగల్లురైల్వేస్టేషనుకుపోయిరి. ప్లాటుఫారము క్రిక్కిరిసిపోయెను. "వైదికధర్మకీజై" అనునినాదములతో స్వాగతమొసగి శ్రీయుతులను ఆర్యవాటికకుతోడుకొనివచ్చుచుండ మార్గమధ్యమున ఆ దండుపురజనులర్పించిన పుష్పమాలలకు లెక్కలేకుండెను. సాయం (౫)గంటలనుండివీరిఉపన్యాసముజరిగెను. జనులుప్రవాహమధరిరులైరి. మంగళవారము. పం. దార్శనికులు గోపదేవులును, విద్యాలంకార మదనమోహన విద్యాధరులును విచ్చేసిరి.

మానుకోట, నరసంపేట, నల్గొండ, ఖమ్మముమెట్టు, కొత్తగూడ, యాదగిరి. పెక్కుఅగు హైదరాబాద సమాజములనుండియు మరియు దూరదూరములనుండియు జనులువిచ్చేసిరి.

పాల్గొనజాలనివారు పదునరు సందేశములంపిరి. ఉత్సవప్రారంభమయినదిమొదలు తుదివరకు స్త్రీలు పురుషులు గుంపులుగుంపులుగావచ్చి మండపశోభను హెచ్చించుచుండిరి. మంగళవారమునాటికార్యక్రమము పగలు (౨)గంటలనుండి మొదలు రాత్రి (౯)గంటలకు సమాప్తమయ్యెను. ఈఏడుగంటలు (౮) నిమిషములుగా గడచెను. సభయందలి ఒకవ్యక్తియు విసుగుకొందుట చూడబడదయ్యె. ఒక్కొక్కరిఉపన్యాసము ఒక్కొక్కచక్కగలిగి వైదికధర్మమునకుగల ఔన్నత్యము చాటుచున్నదైయుండెను.

అభ్యాగతపండితబృందమునకు శ్రీ ఘుడ్డాలఅనంతరావుగారు తమఇంటుబసఏర్పరచి, భోజనములుపెట్టిరి. ఇక్కడిప్రబంధములకు పండితులందరుసంతసిల్లి శ్రీ- మాలకలక్ష్మయ్య ఓ-ఆ-స- (ప్రధాని) గారికిని, శ్రీ కాళోజీనారాయణరావు (హా-ఆ-స- ప్రధాని) గారికిని పూలదండలువైచి వారినిఆదరించిరి. ఇట్లుఈశ్వరానుగ్రహమున వార్షికోత్సవము సర్వతోముఖభద్రమై జరిగెను.

ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షుల సంచారము

పెద్దపల్లి సుల్తానాబాద్ జిల్లా వై [illegible]

తేది ౧౩-౧౧-౫౧ నాడు హైద్రాబాదు ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులగు రావినారాయణరెడ్డిగారు పట్టికోట అళ్వారుస్వామి (ఆధ్యక్షులగు సెక్రటరీ) గారు, పూర్విసత్యనారాయణ (యం. యల్. ఏ.) పుష్పాసియా) గారు ఇక్కడికివచ్చి రాత్రిసభలను, మరియు హరిజనులనుపిలిపించి, వారివారికష్టములనువిచారించి తగునుసాయములుబోధించిరి. తే:౧౪-౧౧-౫౧ నాడు తిరిగి హైదరాబాదుకు వెళ్ళిరి.

శ్రీయాదగిరి లక్ష్మీనృసింహస్వామివారి ఉత్సవము

ఈవృషనామసం॥ మార్గశిర బ॥౩లరకు శ్రీ వారిక్షేత్రం యాదగిరిపల్లిలో పూర్వక్రమముగా ఉత్సవములుజరగలవు. మరిన్ని మార్గశిర బ॥ 3 లు శనివారమురాత్రి శృంగారవిమానరథోత్సవం జరుగగలదు. ఉత్సవసందర్భములో గొప్పపండితుల గాయకులసభలు అత్యంతవైభవముగా జరుగును.

బహిరంగలేఖ

ఆంధ్ర మహారాష్ట్ర కర్ణాటక జాతీయ నాయకులకు

మహాశయులారా! దాదాపు ఒకసంవత్సరము నుండి విచారణలేక కారాగృహములలో నిర్బంధితులుగానుంచబడిన కొందరిజాతీయవాదుల విషయములో మీరేమైనశ్రద్ధగైకొని ప్రత్యేక్యము వారితోనుత్తరప్రత్యుత్తరములేమైన జరుపుచున్నారా? అట్లుజరిపినచో విషయాలను పత్రికాముఖమున ప్రకటించిజాతీయాభిమానులతృప్తి పరచరేమరు! నేనుజాతీయాభిమానినైనందున స్థానికజిల్లాలలో ఉదయము సాయంత్రము జాతీయవాదులగు ౨ ఇద్దరు నాయ్యాలగారు సాత్రికేయాచారిగారల నిర్బంధమునుకు ద్వారమూచి విచారము కలుగుచున్నది. తక్కినవారివిషయము తెలియదే తెలియుటయుగానివరకు మహాసభలోమాత్రము. తీర్మానాధారముగా విచారముమాత్రము ప్రకటించినారు. అంతమాత్రాన ప్రభుత్వము వారు వాండ్లనువిడుదల చేస్తారా? లేక విచారణజరిపి నియమితకాలశిక్ష లేర్పాటుచేస్తారా యింకాయెంతకాలమని వాండ్లు నిరుపమునే: జైళ్లలోమ్రగ్గుచుండాలిమీరుయింతరకే మీమామహాసభలనాయకులంతా సమావేశమై ఆలోచించితగువిధానము నవలంబించవలసియుండెను. ఈరీతిగా నాయకులకుమీర మౌనము ధరించి త్యాగముచేయనియెడల రాష్ట్రజాతీయాభిమానులకంతానిరుత్సాహముకలిగి నిర్మాణకార్యక్రమమునకుభంగము వాటిల్లును. ప్రజాసేవలోపరిపూర్ణత్యాగులైయుండరలేరు. కావున-పైవిషయమంతగమునించి పైమహాసభల నాయకులంతా ఒకచోటసమావేశమై ఆలోచించుకొని విచారణలేక కారాగృహములలోయున్న జాతీయవాదులవిషయములో తగువిధానములు చింని జాతీయాభిమానులకంతా పత్రికాముఖమున తెలుపగలరని కోరుచున్నాను.

ఇట్లు,

జాతీయాభిమాని.

పాతపాలమూరు.

గోలకొండపత్రిక

వృషనామ సం||ర మార్గశిరశు|| ౯
గురువారము

మైసూరులో విద్య

మైసూరు సంస్థానమువారు ప్రతిమాసము "మైసూరుసమాచారము" అను పత్రికను ఇంగ్లీషు కన్నడభాషలలో ప్రకటించుచున్నారు. అక్టోబరుమాసపు పత్రికలో ఆ సంస్థానములోని విద్యాస్థితినిగురించిన యంశాలుకొన్ని తెలిపినారు. ఆ సంస్థానములో విద్యామంత్రిగా శే. మహమ్మద్ ఇమాం అనువారు పనిచేయుచున్నారు. వారు మైసూరు ఆకాశవాణి (రేడియో) లో గతమాసమందు తమ సంస్థానమందు తొందరగా జనులలో అక్షరాస్యత ఎట్లుకాగలదో ఆ వివరాలనుగురించి ప్రజలకు తెలిపినారు. వాటిలో ఈ క్రిందివి కొన్ని —

"మైసూరులో చదువురానివారు నూటికి ౯౫ గురు ఉన్నారు .... ప్రభుత్వమువారు ఏటేటు మొత్తము సంస్థానాదాయములో ఆరవభాగము విద్యకొరకు మాత్రమే వ్యయముచేయుచున్నారు. ....ఒక ప్రభుత్వమునాత్రమే ఈ పనిచేయజాలదు. విద్యావంతులు మ తోడ్పడవలెను, ఎందుకనగా చదువురానివారి ద్రవ్యముతో విద్యావంతులు చదువుకొన్నారు.........మైసూరు నగరములో విద్యార్థులు విద్యార్థినులు ఉచితముగా జనులకు చదువుచెప్పుటకు ముందుకు వచ్చినారు..........విద్యావ్యాప్తికి గ్రంథాలయోద్యమము చాల ముఖ్యము..........ఇప్పుడు రాష్ట్రములో ౬౮౦౦ ప్రాథమిక పాఠశాలలును ౩౬౨ మాధ్యమిక పాఠశాలలును ఉన్నవి."

విద్యామంత్రిగారి మాటలవలన నాల్గు విషయాలు స్పష్టమైనవి. విద్యపై ఏటేట ఆదాయములో ఆరవవంతు వ్యయము చేయుచున్నారు. అనగా ఇది చాలా గొప్ప మొత్తము. బ్రిటిషిండియాలో కాని ఏ యితర దేశసంస్థానములో కాని ఆదాయములో ఆరవభాగమువిద్యపై వ్యయమగుటలేదు. రెండవది మైసూరులో విద్యావంతులు నూటికి ౧౫ మంది ఉన్నారు. (కాని ఇది సరియైన అంకె కాదు. వేరుచో నూటికి ౧౩ మంది విద్యావంతులున్నారని చూపించినారు.) నూటికి ౧౩ ప్రకారముగా చూచినను అచ్చటి అక్షరాస్యత బ్రిటిషిండియా కన్న ఎక్కువయే. బ్రిటిషిండియాలో అక్షరాస్యులు నూటికి ౧౦ మందిఉన్నారు. దేశీసంస్థానాలలోనేకాక మొత్తముహిందూస్థానములో బహుశా తిరువాన్కూరు, కొచ్చిన్, బడోదా తర్వాత విద్యావ్యాప్తిలోనాల్గవస్థానము మైసూరు సంస్థానానికి లభించుచున్నది. మూడవ అంశమేమనగా మైసూరువారు ప్రజల సహాయమును అర్థించుచున్నారు. ఇది చాలా గొప్పమాట. ప్రజలతో"బళ్లుబాగా పెట్టండి బళ్లకు ద్రవ్యమియ్యండి. విద్యావంతులలో ప్రతివాడును ౧౦ మందికైనా ఉచితముగా వినమునూ కొంత కాలము చదువుచెప్పండి"అనిచెప్పి ప్రోత్సాహము కలిగించుచున్నారు. ఈ విధముగా అడుగుట ప్రభుత్వమువారి భావనైశాల్యమును, వారి హృదయపూర్వకమైన కాంక్ష వెల్లడియగుచున్నది. ఇక నాల్గవఅంశమేమన గ్రంథాలయముల ప్రాముఖ్యతను ఆ ప్రభుత్వమువారు బాగా గమనించినారు.

ఈ సందర్భములో ౧౯౪౧ జనాభా ప్రకారము మైసూరులోని కొన్ని అంకెలు మనము తెలుసుకోవలెను. అచ్చట ౧౦ ఏండ్లక్రిందట ౬౫ లక్షల ౫౭ వేల మంది యుండిరి. ఇప్పుడు ౭౩ లక్షల ౨౯ వేలు ఉన్నారు. అనగా మన తెలంగానాలోని జనసంఖ్యకన్న తక్కువగా ఉన్నారు. మైసూరు సంస్థానవైశాల్యము ౨౯౪౭౫ చదరపుమైళ్లు. అనగా మన రాష్ట్రములో ఇంచుమించుగా మూడవభాగముకన్న కొంచెమెక్కువగా నున్నది. మతముల ప్రకారము విభజించిన అచ్చటి జనులలో ౧౦౦౦కి ఈ క్రిందివిధముగా ఇప్పుడున్నారు.

హిందువులు...	౯౧౨
ముస్లిములు	౬౭
క్రైస్తవులు	౧౫

పదేండ్లక్రిందట విద్యావ్యాప్తిపై యిప్పటి విద్యావ్యాప్తి యెట్లు వృద్ధిపొందినదో ఈ క్రిందిపట్టిక వలన తెలియగలదు.

మొత్తము విద్యావంతులసంఖ్య	౧౯౩౧ లో	౧౯౪౧లో
హిందువులలో	౪ లక్షల ౮౯ వేలు.	౭లక్షల౮౨వేలు
ముస్లిములలో	౬౭ వేలు	౧ లక్ష ౧౪ వేలు
క్రైస్తవులలో.	౩౧ వేలు	౪౭ వేలు

౧౯౩౧ లో మొత్తము సంస్థానములో విద్యావంతుల సంఖ్య నూటికి ౯ ఉండెను. ఇప్పుడు నూటికి ౧౩ ప్రకారమున్నది.

మైసూరు దివానుగారుదసరా నాటి రాష్ట్రశాసన సభలో గత సంవత్సరములో ప్రభుత్వమువారు చేసిన కృషి ని వివరించుచు విద్యావిషయములో ఈ విధముగా చెప్పిరి-

"మూడు నాలుగేండ్లలోపల ౧౦౦౦ ప్రాథమిక పాఠశాలలను ఎక్కువగా స్థాపించుచున్నాము. రాష్ట్రములో ౫౦౦ జనసంఖ్యగల ప్రతి గ్రామములో ఒక పాఠశాల ఉండగలదు మల్నాడు పరగణాలో ౩౦౦ జనసంఖ్య కల ప్రతి గ్రామములో కూడా ఒక బడిని స్థాపించుచున్నాము. ....ప్రథమికో పాధ్యాయుల జీతాలు ఎచ్చించినాము ... ప్రజలచే స్థాపింపబడిన చాలా సంస్థలు అతిపనిగా విద్యావ్యాప్తికై కట్టికృషి చేయుచున్నవి. A systematic campaign has been conducted by several private bodies against adult illiteracy అట్టి సంస్థల్లో బెంగుళూరు విద్యావ్యాప్తిసమితి ఒకటి. మైసూరులోని బెంగుళూరులోని పై ప్రజాసంస్థలకు ప్రభుత్వమువారు ౭,౦౦ రూపాయలు ఇచ్చియున్నారు... ...(...) ... ఒక ప్రతి గ్రామములో ఒక గ్రామ గ్రంథాలయము స్థాపించుచున్నాము ఒక్కొక్కదానికి ౫౦ రూపాయలవరకు ఏటేట ... ఇప్పటికి ... గ్రంథాలయములను (ఇప్పుడే) గ్రామాలలో స్థాపించుచున్నాము

మైసూరుదివానుగారు చెప్పిన విషయాలనుబట్టి మనకు మరికొన్ని విషయాలు తెలియవచ్చుచున్నవి. ౫౦౦ జనసంఖ్యగల ప్రగ్రామములోకూడా ఒక సర్కారీబడి లేకుండా ఉండదు. కొన్ని జిల్లాలలో ౩౦౦ జనసంఖ్యకల గ్రామాలలోకూడా సర్కారీబళ్లు పెట్టుదురు. అచ్చటి ప్రజలు సర్కారీ కృషికి బాగా తోడ్పడుచున్నారు. అట్టి తోడ్పాటును ప్రభుత్వమువారు బాగా కాంక్షించుచున్నారు. గ్రంథాలయోద్యమ ప్రాముఖ్యతను ఆ ప్రభుత్వమువారు బాగా గమనించి తద్వ్యాప్తికై అవసరమగు చర్యల నవలంబించుచున్నారు.

మైసూరుసంస్థానములో ఇంకను ఎక్కువగా తొందరగా విద్యావ్యాప్తి యుండుటకై చదువుపన్ను (Education cess) ప్రజలపై విధించినారు. ఈ పన్నే కాక అచ్చట ఆదాయపన్ను నుండి గత సంవత్సరము ౩౨ లక్షల ౭౧ వేలున్నూ సూపర్ టాక్సునుండి (ఆదాయంపన్ను వంటిదే) ౧౨ లక్షల ౫౦ వేలున్నూ వసూలయ్యెను. అనగా మొత్తము ౪౫ లక్షలకు పైగా ఆదాయంపన్ను వసూలయ్యెను. ఆదాయం పన్నుండుటచేత ఆ సంస్థానములో ఒక్కరైతులుమాత్రమే కాక ధనికులు, వర్తకులు, జాగీర్దారులు, పుష్టిగాజీతాలు పొందే (fat salaries) అధికారులు, చిన్న ఉద్యోగులున్ను, తమ భాగముపన్నును చెల్లించుచున్నారనియు అచ్చటిపన్నులలో సవ్యమైన సమంజసత్వము (Equitable distribution)ఉన్నదనియు విశదమగును.

ఇవన్నియు మంచిలక్షణాలుగా నేకనబడుచున్నవి.

గీతా జయంతి

హైద్రాబాదు సనాతనసభవారు ఈ మార్గశిర శు|| ౧౧ నాడు గీతాజయంతిని చేయుచున్నారు. ఈతిథి నిర్ణయమే కారణమునుబట్టి చేయుచున్నారో తెలియదు. కొన్నియేండ్లనుండి హిందీవారును మహారాష్ట్రులును గీతాజయంతులను చేయుచున్నారు. మన ఆంధ్రులలో ఈ ఆచారము పట్టువడలేదు. ఇది చాలా ముఖ్యమైన జయంతి అని మన సోదరులు గ్రహింతురుగాక. క్రైస్తవులకు బైబిలు ఎట్టిదో, ముసల్మానులకు ఖురాను షరీఫ్ ఎట్టిదో హిందువులకు భగవద్గీత అట్టిదే. సర్వశాఖలవారును, కులాలవారును, దీనిని సమానముగా పఠింపవచ్చును. ఇతర మతస్థులు తమ గ్రంథాలను ఉచితముగా పంచిపెట్టుచున్నారు.

హిందువులును అందరును భగవద్గీతలను ఉచితంగా పంచుచున్నారని విన్నాము. ధనికులైనవారు తాము చేయు ధర్మములలో గీతాప్రచారములో తమ ద్రవ్యమును వినియోగించుటకై శ్రద్ధపూనవలెను. గీతాజయంతి నిజముగా మాచిన కార్తిక అమావాస్యనాడు చేయవలసి యుండును. ఆనాడే కురుపాండవ యుద్ధము కురుక్షేత్రములో జరిగెను. ఆనాడే శ్రీకృష్ణుడు శ్రీమద్భగవద్గీతను అర్జునునకు ఉపదేశించెను. కావున ప్రతికార్తిక అమావాస్యనాడు తెలంగానాలోని అన్ని ప్రాంతాలలోను గ్రామగ్రామమందును ప్రజాహితసంస్థలలో పనిచేయు ప్రజాసేవకులందరును గీతాజయంతిని చేయించి ప్రతి విద్యావంతుడైన హిందువు భగవద్గీతనుకొని, ఉంచుకొని, నిత్యపారాయణముచేసి, దానిలోని ఉపదేశములను గ్రహించునట్లుచేసినచో హిందువులలో అచిరకాలములోనే ఒక తేజస్సు చేకూరగలదనిపూనిచెప్పుచున్నాము.

మాఫీలు

మన రాష్ట్రములోని తెలంగానా ప్రాంతములలో ఒకనిజామాబాదు అదిలాబాదుతప్పితే తక్కినజిల్లాలలోవర్షాలు లేక పంటలుచెడి క్షామపరిస్థితి యేర్పడినది. ఇక వారముదినాలతర్వాత పన్నుల వసూళ్లు ప్రారంభమగును. రైతులింతవరకును మేతలేదని, తిండికిలేదని, తుదకు కొన్నిప్రాంతాలలో త్రాగుటకు నీరుకూడా కరువౌతున్నదని మొరపెట్టుకొనుచునేయున్నారు. వారి మొరలలో కొంత అతిశయోక్తి యుండవచ్చును. కాని విశేషభాగము సత్యమనుటలో సందేహము లేదు. ప్రభుత్వమువారు చాలాతావులలో నిర్మాణ కార్యాలను స్థాపించి కూలీలకు జీవనాధారము కలిగించినారు. మేతలకై తకావీలను ఇచ్చినారు. ఇంకనుఇట్టిసౌకర్యాలను ఏర్పాటు చేసినారు. క్షామపరిస్థితి యున్నందుననే మేతలు కరవయ్యెను! హైద్రాబాదునగరంలోనే ఉస్మాన్ హిమాయతు మీరాలం చెరువులలో నీరుతక్కువై నగరములో ప్రొద్దున ౯ గంటలవరకును మరల సాయంత్రము ౪ నుండి ౭ వరకును నీటిగొట్టములలో నీరు చాలా కష్టముతో వదలినప్పుడు గ్రామాలలో నీరు తక్కువౌతుందంటే ఎందుకు నమ్మరాదు, కావున ఈసంవత్సరము ప్రభుత్వమువారు విరివిగా మాఫీలను ప్రసాదించవలెను లేకున్న గ్రామాలలో పన్ను వసూళ్ల ఒత్తిడివల్ల జనులలో భీభత్సము వ్యాపించగలదు-

స్థానికవార్తలు

విశేషీయులనుగురించిన నిబంధనలు ౧౩౫౦ ఫ-లో చేయబడెను. అందలి ౧౦వ సూత్రములో మరలమార్పు తేవబడి-మార్పు ననుసరించి యికముందు ఈరాష్ట్రములో విదేశీయుడు గా రిజిస్టరుఅయి నవిదేశీవారు ఎక్కడెక్కడ ప్రయాణంచేయుదురో ఆవివరం తేదీలవారీగా జిల్లాలో రిజిస్ట్రేషను అధికారికి తెలుపుకోవలెను.

... ...

హైద్రాబాదు యుద్ధసహాయసమితివారు ఒక ప్రయాణీకసినిమాకుగాను ౩౩౦౦౦రూ, ఇచ్చినారు మరియు ఒకసంవత్సరమువరకు హిందూస్థానీ ఖైదీల తిండికిగాను నెలకు ౧౦౦౦ కల్దారు రూ, ఇచ్చునట్లు ఏర్పాటుచేసినారు

... ...

హైద్రాబాదునగరంలో చుట్టుపట్లలోను చిమిన్నిలేదు. ఏయితర అంటువ్యాధులున్నూ లేవు జిల్లాలలో కలిపినదెల్లలో ౭౫ మంది ప్లేగునుండివచ్చినారు.

... ...

నిజాంబాదుజిల్లాలో చలిజ్వరాలు బయల్పడుటకు ప్రభుత్వమువారు ౧౧౦౦౦ ఇప్పుడిమ్మన్నారు ఏటేట ౬౦ వేలుఖర్చు నిజామాబాదులో మలేరియా చాలాఎక్కువైనది ముఖ్యంగా నిజాంసాగరముక్రింద అభివృద్ధిపొందిన అందుచేత మార్లు ... పనికిరానిగుంటలు మరికొటికుంటలు మన్నగునవి పూడ్చివేయబడును ప్రతితాలూకాలో కట్టుటకు ౫ జిల్లా ఆరోగ్యము తాలూకా వైద్యులు మలేరియాను నిరోధించు ప్రయత్నాలుచేయుదురు ఇతరస్థలాలలోఇద్దరు డాక్టరులు పనిచేయుదురు.

... ...

ప్రధానమంత్రి సర్ మీర్జా ఇస్మాయిల్ (ఛత్తారీ నవాబుగారు?) నవంబరు ౨౧-తేదీ హైదరాబాదుకు చేరుకొనిరి. నైజాంసేటులోకేపు ... మెడికల్ ... సరెనరు? ... అనంతరం ... ఢిల్లీనుండి సికింద్రాబాదుకు చేరుకొనిరి. నిర్మాణశాఖమంత్రి రాజాధర్మకరణ బహదూర్ గారు నల్లగొండజిల్లాసంచారముచేసి ఆదే రోజు నగరానికి చేరుకొనిరి. ఆంతర్జాతీయ అన్య ప్రతినిధిసభకు కార్యదర్శిగా స్వామిస్వతంత్రానందగారును ఆహ్వానకులకర్ణిగారును తెలంగానాలోను మరట్వాడాలోను సంచారము చేయుచు ఓటపుతమకొలందబడు

... ...

పూర్వంలాగా హైకోర్టు జడ్జిగారైన ... ఖా ... గారు ... చనిపోయిరి. హైకోర్టున ... మూసిరి.

... ...

... గారు జనవరి ... తేదీనుండి ... వయస్సునకు ... హైదరాబాదుసంస్థాన శ్రీలమమహాసభయందు ప్రాముఖ్యత కలిగిన ప్రజాహితకు తాను సహాయము చేయుచున్నాననియు, ఆటువంటి సభలోనివారలందరు, వారలు సర్వప్రాంతముల గాంధి టు సందర్భములను, కళాశాలలలోచదువుచున్నవారలుకూడ సహాయము చేయవలెననియు చెప్పిరి. తమకోసందున్న వ్యవహారసహాయమునకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుచు, అలోచన తనవిన్నపము ముగించినది. ఆరోజునుండి తాను హైదరాబాదు శ్రీలతో చేరిపోతినని తాము హైదరాబాదుకుటుంబికుటకు ౧౨ఏండ్లు అవసరమని అనుకుందాను వింటి నిగాని ఆలోక్కవలసినతరించిన, తాను ఈ పరిదేండ్లనుండి హైదరాబాదు శ్రీలతోడు చింతించిన ప్రశ్నలయందునుబట్టి నివసించుచుంటిని ... కాను వాడుచెప్పిరి

... ...

౨౩ ౧౨వ తేదీనుండి షర్ఫుల్ల బేగ్గారు (న్యాయస్థాపాల తనఖీదారుగారు) ఉపకారవేతనముపై ఉద్యోగమునుండి విరమించిరి జిల్లాలలో జిల్లాతాలూకాకోర్టుమార్పులు ఈ క్రింది విధముగా అయినవి. ఏకనాథ్ ప్రసాదుగారు రెవెన్యూ సెక్రటరీ కచ్చేరిలో పనిచేయుచుండు మీర్జామహమ్మదుగారు మహబూబునగరమునకు, ఖర్కునుగారు కోర్టుఆఫ్ వార్డు వారింగారు, గులాంహైదరు గారు (కోర్టుఆఫ్ వార్డుమాను) రాయచూరునకును జహీరొద్దీను అహ్మదుగారు నిజామాబాదునకును మొహియుద్దీన్ అహ్మదుఖాన్ గారు లేనినలు గాజులలో సహాయకార్యదర్శిగను

... ...

గులాం మొహియుద్దీన్ గారు బీదరునున్నూ, కరీముల్లాఖాన్ గారు బీదరునున్నూ, సయ్యదుద్దీన్ గారు నల్లగొండనున్నూ తాలూక్దారుగా మార్చబడినారు-

ఆబ్కారీ మహకమాలో ఈక్రిందిమార్పులు జరిగినవి- గుల్ అబ్దుల్ హఫీజ్ గారు సికింద్రాబాదునుండి హైదరాబాదుకు హైదరలీఖాన్ గారు సికింద్రాబాదుకు బహ్వారీలాల్ గారు ఆత్రాఫుబల్దాకును మార్చబడినారు-

... ...

నల్ల బహాద్దూరుమూకజంగు బహదూరుగారు ప్రభుత్వమునకు రాజీనామానిచ్చినారు- అలామాక్ ప్రతి ఉపవాసముచేయుచున్నందున అక్కడికై బలంతో పాటు మాట్లాడుటకు పిలుపుకోరినారు-

... ...

ని- రా- కర్ణాటక పరిషత్తుయొక్క- మూడవ సమావేశము ఇవరి-౨౧నుండి మార్చిపి ... కు ఔరంగాబాదులో జరుగును-

... ...

నవాబ్ అక్బరలీఖాన్ బలందుష్కర్ నవాజుదర్జా నిజాముకుటుంబము నాందేడలో హైదరాబాదుకురానున్నారనియు ఒకస్థానికపత్రికలో సదరు వార్త నిజాం గారువ్రాసినారని దక్కనక్రానికల్ వ్రాసినది.

... ...

డాక్టర్ జియావుద్దీన్ గారు సర్ సికిందర్ గారు కలిసి వచ్చినపుడు హైదరాబాదుకువచ్చియుండిరి. వారును ఇల్లిపోయినారుకాని మరలఒకసారి అక్కాలములోతిరిగి రానున్నారట-

... ...

డిసెంబరునెలలో ఆంధ్రవిద్యాపీఠములో సర్ మెహిదీయారుజంగు బహదూరుగారు కాన్వొకేషన్ ఉపన్యాసము ఇయ్యనున్నారు-

... ...

శ్రీరామప్రోలు సుబ్బారావుగారికి ఉభయభాషాపాండిత్యమువారు "సాహిత్య భూషణ" అనుబిరుదము నిచ్చియున్నారు-

... ...

కొన్నిమాసాల్లక్రిందట సికింద్రాబాదువారికి సభలో విఠల్ అనునతను కత్తితోకొని ఒకరిద్దరి నొచ్చికొని దానివిరుద్ధముగా ... యుండెను- ఆ నేరముసువిచారించి కోర్టువారుఇంగ్లా అపరాధమువిధించిరి- అప్పీలుచేసికొనుటకు దానిని కోర్టులో దాఖలుచేసి యుంటిబాటపట్టెను-

... ...

కొన్ని అనివార్యకారణములచే మేము "ఆంధ్రకేసరి" సంఘముయొక్క- సాధారణ సభ్యత్వము నుండి విరమించుకున్నాము, కాబట్టియిక ముందు ఆసంఘముతోగాని, "ఆంధ్రకేసరి" గ్రంథమాల, ఆంధ్రకేసరి మాసపత్రికతోగాని మాకుయేలాటి సంబంధములేదని యిందుమూలమున సభ్యులకు చందాదారులకు తెలియజేయుచున్నాము. మా మూలముద్వారా "ఆంధ్రకేసరి"కి మూల్యములకు నిజకోశాధికారి పంపుకొన్నచో చాలియుండెడిది, కాని కొందరుమిత్రులు చందాదారులు మమ్ములను పదేపదే నింజుకలవిషయము విచారించుచుండుటవలన పత్రికాముఖమున యీవిధముగా తెలుపవలసివచ్చినది ఏమి అపోహలకు తావుండదని మా విశ్వాసము ఇట్లు

బూర్గుల రంగనాథరావు
ఆందుగుల తిరుమలరావు

ఒక స్థానికపత్రికలో మ- ఘ. వ- నారిట్లు వ్రాసినారని దక్కన్ క్రానికల్ అంటున్నది-

"రాష్ట్రమునుండి గొప్పగొప్పవారు చాలామంది హైదరాబాదునకువచ్చిపోయినారు- మరికొందరుఇంకను రానున్నారు- నాకువారిలో చాలామంది పరిచితులైనవారు. అంతర్జాతీయ విషయములగురించి చర్చించుటకు పరస్పరాభిప్రాయములనుకనుగొనుటకును వారాహ్వానింపబడినారు- ఎందుకనగా వారికి అపారమైనఅనుభవము విషయములనుగురించిన నిగూఢమైన తెలివికలవు. వారిని కలిసినందులకు నాకుచాలా ఆనందమైనది"

… … …

కాశీనాథరావువైద్యాగారు హైదరాబాదులోని రాజకీయ కారాగృహవాసులయొక్కయు, నిర్బంధితులయొక్కయు ముక్తివిషయమై ఆలోచించుటకు మహాత్మగాంధీ గారితో కలిసిమాట్లాడిరనియు మహాత్మగాంధీగారు ఇప్పుడు హైదరాబాదు ప్రభుత్వమువారిని ఆందోళనములచేత కొందరపెట్టకూడదని తెలిపినారనియుదక్కన్ క్రానికల్లో వ్రాయబడినది.

… … …

సికింద్రాబాదు మారుతివీధిలోనున్న శ్రీ ఆంజనేయ యువజనసంఘ మందిరమున ది ౨౨-౧౧-౪౧. శనివారముకోజున శ్రీయుత భక్త శిరోమణి రామగిరి వరదరాజాగారి అధిపత్యమున సంఘముయొక్క మహాజనసభ జరుపబడెను-ఈక్రిందనుదహరించినవారు సంఘునాయకులుగా ఎన్నుకోనబడిరి)

(౧) ప్రెసిడెంటు శ్రీమాన్ అన్నంరామలింగం గారు, (౨) వైస్‌ప్రెసిడెంట్ కర్తూరిపల్లి వెంకయ్యగారు, (౩) సెక్రటరీ కొండగుల సత్యనారాయణగారు, (౪) అసిస్టెంటు సెక్రటరీ నారదాస్ రాజయ్యగారు, (౫) ట్రెజరర్, మరియు రూమ్యా సేజర, విదరుబాబయ్య గారు (౬) అర్గనైజరు సోముల, స్వామిదాస్ గారు, (౭) లైబ్రేరియన్ బర్మ శ్రీహరిగారు.

సంధిసమాహ్వానము

మ.ఘ.వ. నిజాం గారు ౨౧ వైనాటి డక్కన్ క్రానికల్లో ఫార్సీ భాషలో ఈ క్రింది విధముగా వ్రాసియున్నారు.

"ఇప్పుడు సమాలోచనసంఘ మేర్పాటుచేసి రాష్ట్రములోనుండు వివిధజాతులయొక్కయు మతాలయొక్కయు వ్యక్తులలో ముఖ్యులైనవారు కలిసి పరస్పరం వ్యావహారికవిషయములలో సంప్రతించుటకు కాలమాసన్నమైనదని నాఅభిప్రాయము. ఐకమత్యపద్ధతిపై ఒకనిర్ణయము కావించుకొని సమాధానపడవలెను. ఇప్పటిస్థితికన్న ఎక్కువగా విభిన్నులై ఈఅనకాలమును జారవిడువకుందురుగాక. పైన తెలిపిన విషయాలపైనకే రాష్ట్రముయొక్క అభివృద్ధి యు క్షేమమున్నూ ఆధారపడియున్నవి. మరియు ప్రతిపక్షమునుండియు ఏకముఖతభావశుద్ధి అవసరమైయున్నది-ఇది లేనిచో దేశముయొక్క వృద్ధికాని సంపత్తుకాని కలుగనేరదు. విజ్ఞానవంతులును కాలపరిస్థితులు తెలిసినవారును బోధించిన స్వర్ణమయనీతులను మేము దృష్టిలోనుంచుకొని చెప్పుచున్నాము, ప్రతివస్తువున్నూ అభివృద్ధిగాకోయచుండును. ప్రపంచమునెదుట మంచిపరిణామమును చూపించవలెను. అదిరాష్ట్రప్రజలకు లాభదాయకముగానుండవలెను ఇప్పుడు ఇట్టిసమస్యలపై శ్రద్ధవహించుట చాలా అవసరమైయున్నది. చతురంగములోని కాయలనువదిలించుటలో ఏప్రతిబంధక మేర్పడియున్నదో అదిదూరముకావలెను. మరియు ఆటను తమవశమునుండి జారిపోనీయకూడదు. మంచి చతురంగపుఆటకొండ్లు నిర్ణయముకూడ ఇదే.

'డిపెన్సూడే' తేదీలో మార్పు

"శ్రీలంగ్రావికె౧౯౪౧నాటి ఆంధ్రమహాసభ కార్యకారిణీసభా తీర్మానానుసారము తెలంగాణా ప్రాంతమందు ౨౮వైన౧౯౪౧శుక్రవారమునాడు "డిపెన్సూడే" జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను. కానికొన్నికారణములచే పైతేది మార్పు తిరిగి ౨౯వమన్ ౧౯౪౧ శుక్రవారమునాడుజరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది.

వట్టికోట ఆళ్వారుస్వామి.

హైదరాబాదు ధరలు

తేది ౨౨-౨-౧౩౫౧ ఫ.

పల్లా ౧కి ౧౨౦ శేర్లతూకముధరలన్నీ హాలీశిక్క

బియ్యము	పల్లా ౧కి ధర
	రూ అ పై
చిడిసాంబర్లు	౨౪ నుండి ౨౫, ౨౬
సంబర్లు	౨౬ ౦ ౦
ఢిల్లీజోగాలు	౨౪ ౦ ౦
రాంసాగర్లు	౨౨, ౨౨ ౪ ౦
హానస్రాం	౨౪ ౦ ౦ క్రొత్తవి
,,	౨౫ ౨౬ పాతవి
అక్కాటి	౨౨, ౨౨ ౭ ౦ క్రొత్తవి
,,	౨౩ ౭ ౦ ౨౪-౦-౦
గోపామణి	౨౧ నుండి ౨౧౪ వరకు
బుడుములు	౨౧ ౦ ౦
కేవాలి	౧౯, ౨౦. ౨౧ వరకు
గోధుమలు	
షర్బతి	౨౨౪ ౨౧
బన్సి	౨౧ ౭ వరకు
అమ్మకీ	౨౦ ౭ ౨౧
పోటేరూ	౨౦ ౭ ౦
ఎర్రగోధుమలు	౧౯ ౧౯ ౭
తెల్లజొన్నలు	౧౨, ౧౧ ౧౨ ౦
పచ్చజొన్నలు	౧౧ ౭ ౦
శెనగలు	౧౯౪ ౧౯ వరకు
కందులు రెండురవి	౧౧ ౭
మినుములు	౧౫ ౧౪౪
అంకలు	౧౫ ౦ ౦
సజ్జలు	౧౧, ౧౧౪
పప్పులు	
శెనగ పప్పు	౨౩ ౦ ౦
కంది ,,	౧౬ ౭ ౦
పెసరపెసర ,,	౨౧ ౨౨ ౭ ౦
అంకి ,,	౧౯ ౧ ౦
మినప ,,	౨౧ ౦ ౦ ౧౩౪
పెసర ,,	౨౦ ౦ ౦
బెల్లము	౧౩ నుండి ౧౫,౧౬ ౧౯|౦
ఉప్పు	౧౨, ౧౧ ౭ ౦
పుల్లిగడ్డ	౧౪నుండి౧౧౪
పసుపు మందిది	౪౫ వరకు క్రొత్తవి
చక్కెర మణుము [౪౦ శేర్లు]	
జావా	,, ,, ౧౮ ౦ ౦
బొంబాయి	,, ,, ౧౩ ౧౮ ౦
మద్రాసు	,, ,, ౧౩ ౧౫ ౦
నిజామాబాదు	,, ,, ౧౩ ౧౨ ౦
ఎర్రచక్కెర	, పల్లా ౧౩, నుండి ౧౫ వరకు
కర్రచక్కెర	,, ౪౦ శే. ౧౬ ౧౨ ౦
ఎల్లిగడ్డ మణుము ౧౨ శే.	౫ ౭ ౦
అల్లం	,, ,, ౨
మణుము ౧౨ శే	
కొబ్బెరనూనె	,, ౫ ౧ ౦
కుసుమనూనె	,, ౫ ౧ ౦
మంచినూనె	,, ౪ ౪ ౦
తెలు పెసగనూనె	,, ౪ ౦ ౦
కిరోసిన్ (గ్యాస్) ,,డబ్బా ౧కి	౪-౧౨-౦
నెయ్యి మణుము ౪౦ శేర్లు	
విదరు నెయ్యి	,, ౬౫ ౦ ౦
తెలంగాణా	,, ౫౫ ౦ ౦
వనస్పతి డబ్బా ౧కి	౧౧ ౬ ౦
అముదాలు బస్తా ౧,	౧౧ ౦ ౦
వేరుశెనగ ,,	౭ ౪ ౦
పప్పు ,,	౧౨ ౦ ౦
బంగారు తులా ౧కి	౫౨ ౭ ౦
వెండి ౧౦౦ తు	౭౨ ౦ ౦
,, తు ౧కి	౦౪ ౩ ౪
సవరన్ ౧కి హాలీ సి-	౩౩ ౧౨ ౦
మారకం	
హాలీకి కల్దారు	౧౫ ౧౦ ౬
కల్దారుకు హాలీలు	౧౫ ౧౦ ౬

బొంబాయి ధరలు

(నవంబరు ౨౫ వ తేదీన)

	రూ. అ. పై
కోడిపత్తి (ఏప్రిల్-మే వాయిదా కంట్రాక్టు)	౨౭౧-౦-౦
ఉమ్రావతి (డిసెంబరు-జనవరి వాయిదా)	౨౦౨-౦-౦
,, (మార్చి వాయిదా)	౧౯౫-౭-౦
(నవంబరు ౨౪ తేదీన)	
వెండి (తయారు) తులాలు ౧౦౦కి	౭౩-౧-౦
,, (నవంబరు వాయిదా) ,, ౧౦౦కి	౭౨-౫-౬
,, (డిసెంబరు ,,) ,,	౭౨-౫-౦
బంగారు (తయారు) తులం౧కి	౪౩-౧౩-౦
,, (నవంబరు వా) ,,	౪౩-౧౨-౬
,, (డిసెంబరు) ,,	౪౩-౧౨-౦

గమనిక:- ధరలు పై తేదీనందు సరియైనవిగా తెలుపబడుచున్నవి. ఏయేమైన పొరపాట్లుండిన దానికి పత్రిక వారు బాధ్యులు కారు.

బికనీరు సంస్థాన ప్రజలకు

మహారాజాగారి వరప్రదాన పత్రము

బికనీరు మహారాజాగారు యుద్ధరంగమునకు పోబోవుటకుముందు ఒకదర్బారుజరిపి తాను తన తర్వాత సింహాసనమధిష్ఠించి పాలించువారలును కొన్ని నత్పరిపాలనసూత్రములకు బద్ధులైయుండగలరని వాగ్దానముచేసిరి. ఆ వాగ్దానము పత్రముందు వ్రాయబడినది. అందలిఅంశములు ఈదిగువ తెలుపబడినవి:—

(౧) శాసనప్రకారము పాలన చేయబడును- శాసనము పెద్దవారికైనను చిన్నవారికైనను సమానమైనది.

(౨) జనులప్రాణములు, ఆస్తులు, హక్కులు, వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యము భద్రముగానుండునట్లుగ చేయబడును. (3) స్వతంత్రులైన న్యాయవిచారణాధికారులు నియుక్తులగుదురు. వారలవిచారణలో పరిపాలకులజోక్యముండదు. జనులలో ఒకరొకరికి గలుగువివాదము లన, జనులలోఎవరికైనను ప్రభుత్వముతోగల్గు వివాదములను పరిష్కరించుటకు తగినంతమంది న్యాయవిచారణాధికారులు నియమింపబడుదురు. (౪) ప్రభుత్వమువారి కోశము చలనములేకుండ, పరపతిగలదైయుండునట్లుచేయబడును. (౫) పరిపాలనసరిగా జరుగుచుండునట్లు చేయబడును. (౬) ప్రభువుయొక్క సౌంతఖర్చుల కొరకును, వారిప్రతిష్ఠను కాపాడుకొనుటకొరకును చాలినంతఖర్చులై ప్రభుత్వాదాయమునుండి కొంత పరిశీలించితిని. తేరుగా ఏర్పాటుచేసి ఇకముందు ప్రభుత్వధనము దీనితో కలియకుండ చేయబడును. (౭) ప్రజలలాభముకొఱకును, రాజ్యసంపదనభివృద్ధిచేయుపనులకొఱకును ప్రభుత్వాదాయమునుండి సాధ్యమైనంతయెక్కువభాగము ఖర్చుచేయబడును (౮) ప్రజలు వృత్తిమీద అన్నివిధముల క్షేమముగా సంతృప్తులైయుండుటకు తగినట్లుమంచిపరిపాలనయుండును. (౯) పరిస్థితులననుసరించియు, ఈరాజ్యములో స్థితిగతులనుబట్టియు వీలైనంతవరకు ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును శాసనసభలో లోకలుబోర్డులు మునిసిపాలిటీలు మున్నగుప్రజ లెన్నుకొన్నప్రతినిధులు సభ్యులుగాగల సంస్థలద్వారా ఉండుసంబంధము క్రమక్రమముగా ఎక్కువ చేయబడును.

ఈసూత్రములు హిందూశాస్త్రములలో నున్నవనియు, హిందూరాజులందరును వీటికి బద్ధులయినియు మహారాజాగారుచెప్పిరి. ఇప్పుడు బికనీరు సంస్థానములో శాసనము అందరికిని సమానమైనదనియు, పరిపాలకులనుండి ఎట్టిజోక్యము లేనిదై హైకోర్టురక్షణచేయుచుండ ప్రజలలోఎవరుగాని నిష్కారణముగ బాధపడు ఉండవలసిన అవసరములేకుండు హక్కు ననుభవించుచున్నారనియు చెప్పిరి. ప్రజలవిద్యాభివృద్ధి, పరిశ్రమలఅభివృద్ధి మున్నగునట్టి రాజ్యసంపదభివృద్ధికార్యములకై చేయబడిఖర్చులను దృష్టి కొరకు సమానముల మట్టుకుతప్ప, ప్రభుత్వకోశములో ఎక్కువ మిగిలించుకొనుటకు ద్రవ్యముతో తగ్గించబోవనియు ఈ విధముగా తమహయాములో సాధ్యముకాకున్నను తనతర్వాత వచ్చెడివారల హయాములోనైనను ఈరాజ్యము భారతదేశమందు వృద్ధిలోనుండే సంస్థానములలో ఒకటేగామాత్రమేగాక, భారతదేశమందు శ్రేష్ఠమైనది సంస్థానాలలో

అహమదాబాదు కార్మికులకు

గాంధి మహాత్ముని సలహా

అహమ్మదాబాదుమిల్లులలో పనిచేయు కార్మికులనాయకుడగు గుల్జారిలాల్ నందాగారు ఆకార్మికులకోరిన ఎక్కువజీతముల విషయమై మిల్లుల యజమానులతో జరుగుచున్నవ్రాయబారములను గురించిన సమాచారములను గాంధిమహాత్మునికి సమగ్రముగా ఎరుకపరచినతర్వాత మహాత్ముడు వారికిచ్చినసలహాఏమనగా, న్యాయమైన షరతులనంగీకరించుటకు కార్మికులు ఎల్లప్పుడును సిద్ధముగనుండవలెను. అవిధముగా సమాధానముకుదరనిచో, వివాదమును మధ్యస్థులకు తెల్పవలెను. మధ్యస్థపద్ధతివల్లకూడ సమాధానముకుదరనిచో, పనివారలుఅందరును ఒక్కసారి సమ్మెకట్టుట న్యాయమేయగును. ఇప్పుడుకార్మికులకును యజమానులకును రాయబారాలింకను ముగియలేదు.

భారతదేశము జనసంఖ్య

౧౯౪౧ మార్చి ౧ తేదినాటికి భారతదేశజనసంఖ్య 38 కోట్ల ౮౦ లక్షలు ఇందులో చదువుకొనినవారు ౪ కోట్ల 83 లక్షల ౨౦ వేలమంది మాత్రమే క్రిందటిజనాభాప్రకారము 33 కోట్ల ౮౦ లక్షలు ఇప్పటిసంఖ్య దానికంటె ప్రతిశతి ౧౫ హెచ్చినది.

ఒకలక్షకుగాని అంతకుపైనగానిజనసంఖ్యగల నగరములలోమాత్రమే యీ హెచ్చుదల కనపడుచున్నది.

పశ్చిమోత్తరరాష్ట్రముల జనసంఖ్య ప్రతిశతి ౨౫ హెచ్చినది. దానితరువాత బెంగాలురాష్ట్రము జనసంఖ్య ప్రతిశతి ౨౦ హెచ్చినది. యు-పి రాష్ట్రములో చదివినవారిసంఖ్య అన్నిరాష్ట్రములకంటె ఎక్కువగనున్నది.అనగా యు-పి-లో ౫౪ లక్షల ౨౦వేలమంది అక్షరాస్యులున్నారు.

దీనితరువాత మద్రాసురాష్ట్రమున చదివినవారి సంఖ్యయెక్కువ (౫౪-లక్షల ౨౦ వేలు) అండమాను నికోబార్ దీవులలో చదివినవారిసంఖ్య చాలహీనముగనున్నది. అనగా అక్కడ ౩౬వేల మందిమాత్రమే అక్షరాస్యులున్నారు భారతదేశమునకు ప్రధానపట్టణము. చీఫ్కమిషనరురాష్ట్రమునగు ఢిల్లీలో జనసంఖ్య ప్రతిశతి ౪౪ హెచ్చినది.

అగ్రగణ్యములైనవాటిగా తోటిగ మండగలుగు నట్లు చేయబడుననియు చెప్పిరి.

జాగీర్దారులు మాన్యగువారలు వారలకు జాగీరులను ఏషరతులతోఇచ్చియుండిరో ఆ షరతులకు బద్ధులైయుండునంతకాలము వారల ప్రతిష్ఠకు భంగమురాకుండ చేయబడునని మహారాజాగారు అభయమిచ్చిరి-వర్తకులకు సాహుకారులకు సంబంధించినహక్కులు రక్షించబడుననియు, పరిశ్రమాభివృద్ధి మున్నగు ఆర్థిక విషయములనుగూర్చి ప్రభుత్వవిధానములను నిర్ణయించునప్పుడు వారల అభిప్రాయములు విచారించబడుననియు చెప్పిరి

బొంబాయికి క్రొత్తగవర్నరుగారు

ప్రస్తుతమున బ్రిటిషుసామ్రాజ్య సైన్యాధికారివర్గమున ప్రధానిగానున్న జెనరల్ సర్ జాన్ డిల్ గారు ౧౯౪౧ డిసెంబరునెలలో తమ ఉద్యోగమును త్యజించుచున్నందున వారినుండి రాజుగారి అనుమతితో తముపదవినివిడనున్నారు- ఈసందర్భమున వీరిసేవను స్తుతించుచు రాజుగారు వీరికి "ఫీల్డుమార్షలు" హోదాను ప్రసాదించిరి, వీరిస్థానమున జెనరల్ సర్ అలెన్ బ్రూకుగారిని నియమించిరి.

ప్రస్తుతము బొంబాయిగవర్నరుగానున్న సర్ రోజర్ లమ్లిగారి యుద్యోగకాలము ముగియగనే వారిస్థానమున "ఫీల్డుమార్షలు సర్ జాన్ డిల్ గారిని నియమించుటకు చక్రవర్తిగారు అంగీకరించిరి

'విభూతి' పాఠకులకు

రామాయణ విశేషములు

అమూల్యసంధి! త్వరపడుడు

మనరాష్ట్రమున చక్కని మాసపత్రికయని పేరుపడసిన "విభూతి" ఈర్డు మాసమునుండి ఆ కములను సారస్వత వ్యాసములను ప్రకటించుచు పెద్దల పొగడ్త గాంచినది. ప్రస్తుతము ఇదే డిసెంబరుమాసమునుండి సుప్రసిద్ధులైన శ్రీ సురవరముప్రతాపరెడ్డిగారి రామాయణ విశేషములు అను గొప్పవ్యాసము క్రమముగా ప్రతి సంచికలో ప్రచురింపబడగలదు. మిక్కిలి పరిశోధనలతో నిండినయీవ్యాసము ఆంధ్రభాషకొకనూతనాలంకారము, విభూతిచందాదారులకు మాత్రమే దీని చదువు నవకాశము కలుగును. భాషాభిమానులును, గ్రంథాలయములును పరిశోధకులును చాలత్వరగా (౨-౮-౦) రెండున్నర రూపాయలను మనియార్డరుగాపంపి చందాదారులు కావలెను. నమూనాసంచిక పంపబడదు- క్రొత్తచందాదారులకు నూతనసంపుటము మొదటిసంచిక (౧౯౪౧ జనవరి)నుండి యన్నియుపంపబడును. తమఆర్డరు (పత్రి)ను స్పష్టముగ తెలుపవలెను, వి. పి. లు చేయబడవు. సంచికలుకొలదిగా ముద్రింపబడుచున్నవి కావున త్వరపడవలెను,

మేనేజర్-"విభూతి"
సికింద్రాబాద్ దక్కన్.

ఖాక్సారు నాయకుని నిరశనదీక్షా రహస్యము

డాక్టర్ పట్టాభిగారు తెలుపుట

డాక్టర్ పట్టాభి సీతారామయ్యగారు వెల్లూరు జెయిలులో రాజకీయఖైదీలుగా నుండి వచ్చిరి. వారి వెడలినచో ఆ జెయిలులోనే ఉంచబడియున్న ఖాక్సారు నాయకుడగు అల్లామా మష్రాఖిగారి నిరశనదీక్షారహస్యము విశదముగా తెలియగలదని తలంచి వారిని పత్రికల విలేఖకులడుగగా ఈక్రింది సమాచారమును వారు తెలిపిరి:-

అల్లామా మష్రాఖిగారు కేవలం నిరశనదీక్షను బూనియుండలేదు. వారు ఉదయము రాత్రి రెండు సారిండ్ల పండ్లు దొక్కినచో ఒకదానిమ్మపండు తినుచుండిరి. వారు ఈ పద్ధతిని అక్టోబరు ౧౫వ తేదిన ప్రారంభించి ఇదే పద్ధతిని వారు ముందుకును సాగించగలరు. ఇది ఉపవాసమౌయనో— దీనిని వారు అమరణాంతము సాగించదలచియున్నారు.

వారు లాహోరులో అల్లరి తర్వాత ౧౯౪౦ మార్చిలో అరెస్టు చేయబడి ఆ నెల ౨౭వ తేదిన వెల్లూరు జెయిలుకు మార్చబడిరి. తర్వాత వారి విడుదలను గూర్చి పంజాబు ప్రభుత్వము వారు వారితో రాయబారములు సాగించిరి. ప్రభుత్వము వారి కండులో నిబంధనలు కలుగలేదు. తనను సరిగా చూచుటలేదని వారి జెయిలు ౧౯౪౦ జూనులో వారిపై ఆభియోగము నడిపించు ఉద్దేశ్యముతో వారితో మాట్లాడుటకు పోలీసు అధికారులు కొందరు వచ్చిరి. ఇదియు సాగలేదు. తర్వాత చాలకాలమువరకు ఏమియు జరుగలేదు. తర్వాత బ్యాంకులలో మూడు నాలుగు లక్షలుండునని తలచినట్టి వారి ధనము జప్తు చేయబడెను.

౧౯౪౧ జూను ౨౨వ తేదిన వారు ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి ఒక లేఖ వ్రాసుకొనిరి. అందులో వారు ౫ షరతులు తెలిపి వాటిలో ఏదిక్కాని వైన పరిష్కరించి తన వ్యవహారమును పరిష్కరించవలెనని వారు వ్రాసిరి. తన ఉద్యమము భగవద్గీత యందును ఖురానులోను చెప్పబడినట్టి పంథాలేవనో చూచ అమాటను సమర్థించుటకు వాటి నుండి ౧౧ వచనములను ప్రమాణముగ చూపిరి మతమునగా సర్కారు మును అట్టిమతము నాశనించకుండ ఇండియా ప్రభుత్వము వారు తనవాటం గపెట్టిరని వారు లేఖలో తెలిపిరి. తన రెండవ కుమారుని పై కర్ఫ్యు తెచ్చుచు వాయువులవలన కర్యాలతడు మరణించెనని యుతన పెండటికుమారుడు బంధితుడై యున్నాడనియు పెట్టెను, తన ధనమంతయు జప్తుచేసి విడుదల చేయించవలెనని కోరిరి. వీటికి సంతృప్తికరమైన సమాధానము రానిచో జూలై ౨౨వ తేదినుండి ప్రాయోపవేశము ప్రారంభించెదనని తెలిపిరి.

వారు జూలై ౨౨వ తేదిన ఉపవాసము ప్రారంభించిరి. కాని తనకువచ్చిన జవాబును బట్టి ఉపవాసము పెట్టుండవలెనో నిర్ధారణ చేయవలసియుండెను అట్టి జవాబు రాకపోయెను. అందువల్ల వారు ఉపవాసమును వదలవలెనని కోరబడినవారై వదలివేసిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వమునుండి సెప్టెంబరు ౧౨వ తేదిగల జవాబు గలవారికి అక్టోబరు ౧౩వ తేది నందెను అందులో ప్రభుత్వము వారు అల్లామా గారు ప్రమాణంగా చెప్పిన ముక్కలను ప్రమాణముగా అంగీకరించక ఆయన రెండవ కుమారుని పై కర్ఫ్యు చు వాయువులవలనబడిన మాట నిజమే గాని తర్వాత ౧౧౪ తెలలపుటిదు టైఫాయిడు జ్వరము వల్ల చనిపోయిరని చెప్పిరి. పెండటికుమారుడు పెండట అనుమానములపై అరెస్టు చేయబడెనియు కాని తర్వాత వదలి వేయబడెననియు జవాబులో తెల్పబడెను అల్లామా గారి ధనమంతయు జప్తునుండి విడుదల చేయబడినదనియు దానిని ఆయన యిష్టమువచ్చినరీతిగ నుపయోగించుకొనవచ్చుననియు గాని ఆయన తన ఉద్యమమును సాగించుటకై తెలిపిన వాటిని పద్ధతులలో దేనిని తాము అంగీకరించమనియు వారు చెప్పిరి.

ఇట్లు అల్లామా గారి విడుదలగాని వారి సహచరుల విడుదలగాని జరుగనందువల్లను ఇండియా ప్రభుత్వము వారి సమాధానము ఇతరవిధములకూడ అసంతృప్తికరముగ నున్నదని భావించడమువల్లను అల్లామా గారు అక్టోబరు ౧౫వ తేదిన ఉపవాసము ప్రారంభించిరి, పట్టాభిగారు ఆ జెయిలు విడచునప్పటికి వారు ౧౨ సోములను కోల్పోయిరి.

జెయిలులో వారిని ఎవరితోను మాట్లాడనీయరు వారితో మాట్లాడుటకై వారి భార్యయు కుమారులును కోరిరి గాని అధికారులందుకు అంగీకరించలేదు. ఆయనను ఒక సామాన్యుడైన ఆదండితుని గా (డిటెన్యూ గా) లెక్కించుచున్నారు. ఆయనకొక పెద్దగది ఇద్దరు పరిచారకులు ఒసగబడినారు, ఆయన ఇష్టపడుకొని నిద్రించుటకువారికి అనుమతిగలదు తనధనములోనుండి రూ ౫౦ లవరకు వారు ఖర్చు పెట్టుకొనవచ్చును. ఖాక్సారులని

భారతశాసన సభలో సర్ అక్బర్ హైదరీగారు

అట్లాంటిక్ పత్రానికి వారి వ్యాఖ్య

నవంబరు ౧౯వ తేదిన న్యూఢిల్లీలో జరిగిన స్టేటు కౌన్సిలు సభలో, "అట్లాంటిక వాగ్దానపత్రము భారతదేశమునకు వర్తింప"దను చర్చిలుగారి ప్రకటనపై తమ అసంతృప్తిని తెలుపుచు కాలికరు అనువారు ఒక తీర్మానమును ప్రతిపాదించినారు. ఆతీర్మానము ౧౦—౨౬ ఓట్లతో స్టేటు కౌన్సిలునందు వాదోపవాదింపబడెను. ప్రభుత్వపక్షసభ్యులు ఓటు చేయలేదు

తీర్మాన ప్రతిపాదకులగు కాలికరు గారు మాటాడుచు ఇట్లనిరి.

"చర్చిలుగారి వాగ్దానపత్రమును భారతదేశమునకు వర్తింపజేయుదురని కాంగ్రెసువారెన్నడును తలంపలేదు— కానియితరులు కొందరుమాత్రము బ్రిటిషువారిప్పటికైనను తమ ధర్మమును గుర్తింతురో"ని తలంచిరి. దానికితోడుగ "అట్లాంటికు వాగ్దానపత్రము ప్రపంచములోని నానాజాతులకును వర్తించు"నను అట్లీగారి పలుకులు అట్టి వారికి విశ్వాసమును దృఢపరిచెను.

ఇంతలో సభాధ్యక్షుడిట్లనెను.

"పార్లమెంటు సభ్యులుకూడ తప్పుగా చెప్పవచ్చును గదా!"

కాలికరుగారు:— అట్లీగారు పార్లమెంటులో సామాన్య సభ్యుడు కాదు. అతడు మంత్రివర్గమున సభ్యుడు—అట్టి పాహాణికుని మాటలను విశ్వసింపకుండు టెట్లు?"

అధ్యక్షుడు:— అట్లుగాదు— వాగ్దానపత్రము యొక్క నిర్వచనము, దానిని నిరూపించినవారికే చెప్పశక్యము—ఆ వాగ్దానపత్రము నాజీల దౌర్జన్యమునకు పాలైనవారికి మాత్రమే వర్తించునని అందు చర్చిలుగారు స్పష్టముగ చెప్పనేచెప్పిరి."

మరల కాలికరు గారు తమ ఉపన్యాసమును సాగించుచు నిట్లనిరి,

"చర్చిలుగారు తాము అమాత్యులయినది మొదలు భారతదేశవిషయమై యొక్కమారైనను పత్రికా మాటాడలేదు—కాని వాగ్దానపత్ర సందర్భమున మాత్రము "అదియిండియాకు వర్తింపదు" అని వచించిరి—ఇట్టిప్రకటనమూలమున— యుద్ధసహాయమునకు ప్రచారము చేయదలచువారికి బలము క్షీణించెను. వాగ్దానపత్ర లక్షణము నిర్వచించుటలో మాజీ వెల్లుగారును సరిగా మాటాడ లేదు భారతదేశములోని వివిధపక్షముల వారును అంగీకరించి నే రాజ్యాంగ విధాన ప్రకారముతీరు వీలుండునని యర్థముజేసిరి— ఏదేశమందును వివిధపక్షములును ఒకే అభిప్రాయమును రాజాలవు"

పిదప యం— యశాదలాలుగారు తీర్మానమును బలపరుచుచు ఇట్లనిరి.

"చర్చిలు గారి వాక్యములను బట్టి మాదివచో వారు రూజ్వెల్టుతో నాలోచించుచు భారతదేశమును గురించియు మాటలాడినట్లు విశదమగుచున్నది— ఇతరదేశములతో పాటు ఇండియాకును ఆపత్రమును వర్తింపజేయుచుండుట వారి యభీష్టమగుచో వారామాటను మొదటనే చెప్పియుందురు. వైస్రాయి గారి ఆగస్టు ప్రకటన భారతదేశమును తృప్తిపరుపజాలదు. ఏలయన అధినివేశ ప్రతిపత్తి నిచ్చు కాలపరిమితిని వారా ప్రకటనలో చేసియుండలేదు." సర్ పాత్రో గారు తీర్మానమును ప్రతిఘటించిరి—సర్ మహమ్మదు యాకూబుగారును తీర్మానమును ప్రతిఘటించుచు ప్రపంచమున నెన్నడును ప్రజాస్వామ్యపద్ధతి తగదనిరి. చర్చిలు గారి ప్రకటనవల్ల భారతదేశమున యుద్ధప్రచారమున కవ్యాంతరములు కలుగునుటయు న్యాయ్యమనిరి— ఈ వాగ్దాన పత్రమును ప్రకటింపక పూర్వమే కొందరు రాజకీయవాదులు యుద్ధ సహాయమున కవ్యగ్రులుగ నున్నారనిరి

పిమ్మట సభానాయకులగు సర్ అక్బర్ హైదరీగారు మాటలాడుచునిట్లనిరి.

"ఈ తీర్మానము విషయమున ప్రభుత్వము వారు మధ్యస్థులయియుందురు తీర్మానవిషయమున జరుగు చర్చలయొక్క వివరములు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు నివేదింపబడును. వైస్రాయిగారి ఆగస్టు ప్రకటనయందే అట్లాంటికు వాగ్దానపత్రముయొక్క సూత్రములు అమర్చబడుటచే మరల ప్రత్యేకముగ వాగ్దానపత్రమును ఇండియాకు వర్తింపజేయుట అనవసరమని చర్చిలు గారు చెప్పిరి"

దీనిపై కుంజ్రూగారు ఇట్లనిరి.

"హైదరీ గారి మాటను నేనంగీకరింపజాలను. ఏలయన చర్చిలు గారు భారతదేశవిషయమున చాల భేదభావము నేచూపుచున్నట్లు లోకమునకు స్పష్టముగ వెల్లడికాగలదు" పిమ్మట కాలికరు గారు సమాధానమిచ్చిరి. తీర్మానమామోదింపబడెను. అంతటితో ఆనాటి సభ ముగిసెను.

పిమ్మట అసెంబ్లీచే ఆమోదింపబడిన యొక్కరిం దివాలా బిల్లులను స్టేటుకౌన్సిలు ఆమోదించినది— తరువాత ౧౯ వ తేదీ ఉదయమున సభలో ఆర్థికశాఖ కార్యదర్శి జోన్సుగారు ఒక ప్రశ్నకు సమాధానమిచ్చుచునిట్లనిరి

"భారతదేశరక్షణకై ౧౯౪౦-౪౧ లో వ్యయము చాల పెరిగినది, యుద్ధమునకు పూర్వము రోజుకు ౧౨ లక్షలు వ్యయమగుచుండెను. ఇప్పుడు రోజునకు ౨౫ లక్షలు ఖర్చు చేయుచున్నాము—

ఈ యుద్ధపరిస్థితులచే దేశరక్షణశాఖ, న్యాయశాఖలలో నెంతవ్యయమగుచున్నదో సరిగా చెప్పజాలము ౧౯౪౦-౪౧ లో దేశరక్షణదళము లకై మొత్తము ౩౩ కోట్ల ౩౫ లక్షలు వ్యయమయినది. ఈ యేడు మొదటి ౫ నెలలలో నెలకు ౩కోట్లు చొప్పున వ్యయమగుచున్నది. అనగా రోజుకు సుమారు ౨౦ లక్షలు ఖర్చగుచున్నది"

ఇంకొకప్రశ్నకు హైదరీ గారిట్లు సమాధానమిచ్చినారు.

"అమెరికాలోని ప్రజలు గాని పత్రికలు గాని భారతదేశవిషయమై ప్రశ్నించినప్పుడు వారికి సరియగు సంగతులు తెలుపుటకే హాటెన్సీ గారు అమెరికాలో నియమింపబడిరి"

తరువాత "టాకింగు పాయింట్సు" అని ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించు పత్రికలలోనుండి దేనికైన సమాధానమిత్తురా" యని ప్రశ్నింపగా సభలో సమాధానములేదు.

Golkonda Patrika

Volu 16 — No 57 | Published on every Monday and Thursday Hyderabad Dn | 27—11—1941

ఆంధ్రరాష్ట్ర సిద్ధికి విఘాతకు లెవరు?

శ్రీ ప్రకాశం పంతులుగారి వివరణము

౨౨వ ఆంధ్రమహాసభ చర్చలు

మహాసభా ప్రారంభము

శ్రీ దేశోద్ధారక శ్రీ రామమూర్తిగారి ప్రార్థన గీతముతో ౨౨ వ ఆంధ్రమహాసభ ౨౨ నవంబరు ప్రారంభమయ్యెను. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ బుద్ధిపట్టాభిరామిరెడ్డిగారు ప్రతినిధుల నాహ్వానించుచు తమ ఉపన్యాసమును ఆంగ్లములోచదివిరి. తెలుగులో మాట్లాడవలెనని సభాసదులు గగ్గోలుపెట్టిరి. కాని రెడ్డిగారు సభాసదుల కేకలను గమనించకుండ ఉపన్యాసము చదువుకపోయిరి. ఆంధ్రమహాసభలో ఆంగ్లమున ఉపన్యసించుట ఆక్షేపణీయమని శ్రీ దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు స్వయముగా చెప్పిరి. "ఇట్లు చేయుట అపూర్వము, కేవలము అక్రమము" అనివారుచెప్పిరి. సభాసదుల అభిప్రాయము గమనించకుండ శ్రీ పట్టాభిరామిరెడ్డిగారు ఆంగ్లములో ఉపన్యాసము చదువగా సభాసదులందరు గోలపెట్టిరి. "సిగ్గు, సిగ్గు, ఘోరమ్మండుము, మానుకొండు" అని చాలమంది కేకలు వేసిరి. అంగ్లములో రెడ్డిగారు ఉపన్యాసము పూర్తి చేసిరి. సభాధ్యక్షుడు కార్యక్రమమును సుకరముగా జరుపుటకుగాను తానుఆంగ్ల భాషలో ఉపన్యాసముచదువుచుంటినని రెడ్డిగారనిరి. తరువాత ఉపన్యాసమును తెనుగులోగూడ చదివిరి.

తరువాత శ్రీ భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజు గారు ప్రారంభోపన్యాసము గావించిరి. తరువాత మహాసభాధ్యక్షుల ఉపన్యాససమయమున సభ్యులనేకసార్లు కరతాళధ్వనులు గావించిరి.

ప్రారంభోపన్యాసములో శ్రీ భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజుగారు ప్రస్తుత యుద్ధము, భారతదేశకర్తవ్యము విషయమై దీర్ఘముగా ప్రస్తావించుచుండగా, చంద్రశేఖరరావుగారు ఆక్షేపించిరి. ఉపన్యాసకుడు ఆంధ్రదేశసమస్యలనుగూర్చి మాత్రమే వివరింపవలెనని యాయన చెప్పెను. ఐనను రాజుగారు అదోరణిలో నేమాట్లాడుచుండగా ఇతరులుకూడ ఆక్షేపించిరి. సభలోశాంతి నెలకొల్పుటకు సర్ విజయరాఘవాచార్యగారిని సభాధ్యక్షుడుగా నెన్నుకొనబడనపోవుటచేత సభాధ్యక్షుడుగా నెలవియు, ఎవ్వరు అడ్డురాగూడదనియు శ్రీ బుద్ధిపట్టాభిరామిరెడ్డిగారనిరి. సభాసదులు హేళనచేయుచు కేకలువేసిరి. "పట్టాభిరామిరెడ్డి కి" అని కేకలు వేసిరి. "ఇదియుద్ధప్రచారమునకై యేర్పడినసభకాదు, ప్రభుత్వబిరుదు లంకొందినవారి సభలోచేయునగిన ఉపన్యాసము గాని, ఆంధ్రసభలోచేయుదగిన ఉపన్యాసముకాదు. ఈ భాగమునువదలివేయవలసినది అనివార్యకారణమిదిపాటి దీక్షితులు చెప్పిరి. ఆభాగములను వదలివేయుటకు రాజుగారు అంగీకరించిరి.

అధ్యక్ష ప్రతిపాదనము

ప్రారంభోపన్యాసమైన తరువాతసభాధ్యక్షులను నలంకరింపవలసినదని సర్ విజయరాఘవాచార్యగారిని దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులు గారు ప్రతిపాదనగావించిరి. సర్ విజయరాఘవాచార్యగారు కాంగ్రెసు కార్యకర్తలనియు, వారినాయకత్వమున ఆంధ్రరాష్ట్రము సిద్ధించుగాకయనియు దేశభక్తుడు కోరెను. సభాసదులు హర్షధ్వానములు గావించుచుండగా ఆంధ్రకేసరి ప్రకాశం పంతులుగారు ప్రతిపాదనను సమర్థించిరి.

తెలుగులో మాటాడజాలనందుకు విచారించుచు సర్ విజయరాఘవాచార్యగారు తమఆంగ్లోపన్యాసము చదివిరి. సర్ విజయరాఘవాచార్యగారు ఉపన్యాసము చదువుచుండగా సభాసదులనేకసార్లు ఆమోదసూచకముగ కరతాళధ్వనులు గావించిరి.

తర్వాత ప్రతినిధులందరు విషయనిర్ణయసభగా మారిరి. ఇంతటితో నాటిసభముగిసెను.

తీర్మానములు

నవంబరు ౨౩ వ తేదీన జరిగిన ౨౨వ ఆంధ్రమహాసభా స్థాయిసంఘసమావేశములో శ్రీ దుగ్గిరాల పట్టాభిరామిరెడ్డి గారు యీక్రిందితీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

తీర్మానము: [అ]ఆంధ్రుల రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థిక, విజ్ఞానికాభ్యుదయమునకును, అభివృద్ధికిని ఆంధ్రరాష్ట్ర మావశ్యకమగుటచేతను, అట్టి యాంధ్రరాష్ట్రము కావలయునన్న యాశయము గత ౨౫ ఏండ్లనుండిగా ఆంధ్రదేశమంతటను పలుమారులు ప్రకటితమగుటచేతను—

లోగడ మద్రాసు శాసనసభలలో ఉభయపక్షములవారును, కాంగ్రెసుపార్లమెంటరీ బోర్డు యొక్కయు, వర్కింగు కమిటీయొక్కయు అనుమతితో సత్వరాంధ్రరాష్ట్రస్థాపనను గూర్చి తీర్మానించి యుండుటచేతను—

ప్రభుత్వమువారు సత్వరముగ ఆంధ్రరాష్ట్రస్థాపనకు తగుయేర్పాటులు చేయవలెనని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

[ఆ] అట్టి సత్వరాంధ్ర రాష్ట్రస్థాపనప్రయత్నములను ప్రభుత్వము వారుచేయనిచో ఆంధ్రదేశమందలి ప్రజాప్రతినిధులు ఈ రాష్ట్రమందు ప్రజాప్రభుత్వస్థాపనప్రయత్నములలో నెట్టిసహాయమును చేయకుండుట కీసభ వారుకోరుచున్నారు.

ఈతీర్మానములోని "ఆ" భాగమును కొండా వెంకటప్పయ్య గారు ప్రతిఘటించిరి. చర్చోపచర్చలు చాలాజరిగినవి. దీనికి టంగుటూరిప్రకాశంపంతులు గారు యీక్రిందిసవరణనుప్రతిపాదించినారు.

సవరణ

"ఇతర అన్ని రాష్ట్రములతోపాటు మదరాసు రాష్ట్రములో ప్రజాప్రభుత్వము నేర్పరచునెడల, ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణ విషయములో కలుగుఅడ్డంకులన్నిటిని తొలగించుటకు ఆంధ్రప్రతినిధులు తమశక్తినిధారపోయవలెను. అతిశీఘ్రముగా ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడునట్లు వారుప్రయత్నింపవలెను. అట్లయినను ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము ఏర్పడకపోయినచో దానికొరకుతాం ధ్రప్రజలున్నూ, ఆంధ్ర ప్రతినిధులున్ను సర్వమును త్యాగముచేయవలెను."

మహాసభలో ఈసవరణతోగూడిన అసలుతీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను, అంతటితో మంగళాంతముగా సమావేశము ముగిసెను.

ప్రకాశంగారి వాఖ్యానము

ఈతీర్మానముపై నవంబరు ౨౩వ తేదీ సాయంకాలమునకు చర్చజరుగుచుండెను. ఈచర్చనంతటిని వినుచుండిన ప్రకాశం పంతులుగారు లేచి ఒక వాఖ్యానమునొసగిరి. అందులోవారు అనేకరహస్యములను తెలిపిరి. "కుందన లార్డ్ పీలిక్ కాన్ఫరెన్సులో పర్లాకిమిడి మహారాజాగారు ఒరిస్సాను ప్రత్యేకరాష్ట్రము చేయవలెనని కోరుచుఒక వాఖ్యానమును చదివిరి. ప్రధానమంత్రిమాక్డోనల్డుగారు ఆవాఖ్యానమును గమనించవలెనని ఆజ్ఞాపించిరి. అందుపైఒరిస్సా వెంటనే ప్రత్యేకరాష్ట్రమయ్యెను. అప్పుడుఆంధ్రుడెవడేని ఆంధ్రరాష్ట్రప్రశ్న నెత్తియుండినచో ఆంధ్రులకుకూడ ప్రత్యేకరాష్ట్రము వచ్చియుండెడిది. అట్లుజరుగలేదు కాని అదిమొదలుకొని ఆంధ్రరాష్ట్రముకొరకై ఆందోళన హెచ్చుసాగినది" అనిప్రకాశంగారుచెప్పిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్రసిద్ధికి కాంగ్రెసుప్రధానాధికారులు ఆటంకములనుకలిగించిరని యిప్పుడుఅక్కడక్కడవ్యాపించియున్న అభిప్రాయమును ఖండించుచు ప్రకాశంగారిట్లుచెప్పిరి:

"౨౦ ఏండ్లక్రిందటనే కాంగ్రెసు యీదేశమును భాషాభేదములనుబట్టి ౨౧రాష్ట్రములనుగా విభజించినది. అంతేగాదు. కాంగ్రెసుపనియంతయు ఆరాష్ట్రములవారిరాష్ట్రభాషయందే జరుపబడుచుండినది. ఈఆదర్శమును చూచుచు కూడ ప్రభుత్వమువారి వైఖరిలో భాషనుబట్టి రాష్ట్రములను విభజించువిషయమున ఏమాత్రమును మారలేదు. కాంగ్రెసువారలు ప్రభుత్వాధికారములోనున్నపుడు మీకుప్రత్యేక రాష్ట్రమును ఏర్పరచలేదని నిందిపనబడుచున్నారు. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము ప్రజలఓటులసహాయమువల్ల అధికారమునకువచ్చినట్టిది మంత్రివర్గసమావేశములో ఏమిజరుగుచుండెడిదిన్నీ మేము మమ్ములనుఎన్నుకొని అధికారములోనుంచనిచ్చిన ప్రజలకుకూడ బయటపెట్టలేదు. కాంగ్రెసు శ్రేష్ఠమగుపద్ధతి గలదైతేకాంగ్రెసుమంత్రివర్గము ఒక్కట్టుగా వర్తించుట వసరమైయుండెను. ౧౦ మందిమంత్రులలో మేము ముగ్గురము ఆంధ్రులముంటిమి. ప్రత్యేకరాష్ట్రవిషయమున మాప్రజలతీవ్రవాంఛను మేముగ్రహించితిమి. ఈవిషయమై మేముశ్రాగ్రత్తగా అందరితోను చర్చలు జరిపి మాపనిచేసితిమి. ఆంధ్రులకుప్రత్యేక రాష్ట్రమివ్వవలెనని మేము నిర్ణయము గావించితిమి. ఈ అభిప్రాయమును తక్కినమంత్రులందరును ఆమోదించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రమును వేరుగాఏర్పాటుచేయవలెనని మేమొక పత్రము వ్రాసితిమి. ఆపత్రమందలి అభిప్రాయమును అందరమునుఒప్పుకొంటిమి. ఈపత్రమును గురించిచర్చ గవర్నరుగారిఅధ్యక్షతను మంత్రివర్గసమావేశమునజరిగెను. సభకుగవర్నరుగారు అధ్యక్షతవహించవలసిన అవసరములేకుండెను. కాని వారుఈవిషయములో ఆదరముగలవారగుటను ఆహ్వానింపబడిరి. సభలోచర్చయందు అందరుమంత్రులును ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమునకు అనుకూలముగ భాషించిరి. అందరు మంత్రులును అపత్రమును గీకరించినట్లు తీర్మానము చేయబడెను. గవర్నరుకూడాచాలా ఆదరముతో నుండి ఆంధ్రరాష్ట్రమును ఏర్పాటుచేయుదలచినచో, విశేషాంశములెట్లుచేయవలెననికూడ మాట్లాడుచుండిరి. అప్పుడుమంత్రులలో కొకరైన (ఇపుడు కీర్తిశేషులైన) రామన్ గారు అపత్రమందలి అభిప్రాయములకు మంత్రివర్గము మాత్రమే బాధ్యుమనికలచెదరా, లేక గవర్నరుతో కూడినమంత్రివర్గమంతయు బాధ్యుమనికలచెదరాయని గవర్నరుగారినడిగిరి. రెండురాష్ట్రముల ప్రభుత్వముల ప్రధానస్థానములను మదరాసులోనే యుంచుకొనవచ్చునని యు రెండింటికిని తానే గవర్నరుగానుండునని యు గవర్నరైనలార్డుయర్స్కిన్ గారు చెప్పిరి, ఆంధ్రమంత్రులు దీనికంగీకరించిరట్లే తక్కినమంత్రులును అంగీకరించిరి

"అంతవాపత్రముపై మంత్రులందరి సంతకములు చేయబడినవి. ఇట్లుఅందరును సమ్మతించినందువల్ల, ఈపత్రమునుగవర్నరుగారు ఇండియామంత్రికిపంపించినపుడు ఇండియామంత్రి దానిని వెంటనేఆమోదించుననియని అందరముతలంచితిమి. కాని సెలవుగడచినను జవాబు రాలేదు. ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రధానవగరము విషయమై చిక్కులువచ్చినను గతిని మరువరాదు. ఎక్కడైనాగాని ఆంధ్రులు, తమిళులకు కూడ మదరాసే సాధారణ రాజధానిగా నుండవచ్చుననిఒప్పుకొన్నను ఆంధ్రతమిళులకు వివాదముజరుగుచు నేయుండెను. ఇండియామంత్రివద్దనుండిఏమాత్రము జవాబురా"

మొదటి పేజి చూడుడు

హి. ఎ. హెచ్. నిజాంస్టేటు రైల్వే

నోటీసు

ఈక్రింద నుదహరింపబడిన జాతరలకు, ఉరుసులకు, నైజాంస్టేటురైల్వే టైంటేబిలులో 97వ పేజీలో 29వ పేరగ్రాఫ్‌లో చెప్పబడియున్నట్లు తగ్గింపు చార్జీలు మరల తెలియబరచువరకు ఇవ్వబడవుఅని సర్వజనులకు ఇందుమూలముగా తెలియబరచుచున్నాము.

1. భద్రాచలంలో శ్రీరామనవమి ఉత్సవము
2. మహాశివరాత్రిపండుగ
3. పండర్‌పురంలో ఆషాఢ, కార్తీక ఏకాదశి ఉత్సవములు
4. గుల్బర్గాలో ఖాజా బందా నవాజ్ ఉరుసు.

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad Dn. Editor S. Prathapa Reddy B. A. B. L.